
ДЕЙНОСТ 3

ДОКЛАД

ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЕСТВАНЕТО НА ТЕКУЩИТЕ ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ В ДЕВЕТТЕ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРА

СОФИЯ, 2022

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. КОНТЕКСТ НА ДОКУМЕНТА	8
2. СЕКТОР 02. ГОРСКО СТОПАНСТВО	11
2.1. ЛЕСОИНЖЕНЕР	11
2.1.1. Установени нива на общите дигитални умения	11
2.1.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	14
2.2. ЛЕСНИЧЕЙ.....	18
2.2.1. Установени нива на общите дигитални умения	18
2.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	20
2.3. ТЕХНИК, ГОРСКО СТОПАНСТВО	23
2.3.1. Установени нива на общите дигитални умения	23
2.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	26
2.4. СПЕЦИАЛИСТ, ЛЕСОВЪДСТВО	28
2.4.1. Установени нива на общите дигитални умения	28
2.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	31
2.5. ГОРСКИ СТРАЖАР.....	33
2.5.1. Установени нива на общите дигитални умения	33
2.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	37
3. СЕКТОР 05. ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ.....	39
3.1. ИНСПЕКТОР ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР.....	39
3.1.1. Установени нива на общите дигитални умения	39
3.1.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	43
3.2. ИНЖЕНЕР ЕНЕРГИЕН ДИСПЕЧЕР	47
3.2.1. Установени нива на общите дигитални умения	47
3.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	50

3.3. ИНЖЕНЕР, МАРКШАЙДЕР	53
3.3.1. Установени нива на общите дигитални умения	53
3.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	56
3.4. ОПЕРАТОР МОНИТОРИНГ ЦЕНТЪР	59
3.4.1. Установени нива на общите дигитални умения	59
3.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	62
3.5. ОПЕРАТОР ПУЛТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И СВРЪЗКА	64
3.5.1. Установени нива на общите дигитални умения	64
3.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	67
4. СЕКТОР 22. ПРОИЗВОДСТВО НА ИЗДЕЛИЯ ОТ КАУЧУК И ПЛАСТМАСИ	71
4.1. ИНЖЕНЕР ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА И КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ	71
4.1.1. Установени нива на общите дигитални умения	71
4.1.2. Сравнение между текущите нива и препоръчителните нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	74
4.2. ТЕХНОЛОГ ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА	78
4.2.1. Установени нива на общите дигитални умения	78
4.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	81
4.3. НАСТРОЙЧИК НА ШПРИЦМАШИНИ И СРОДНИ НА ТЯХ	86
4.3.1. Установени нива на общите дигитални умения	86
4.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	89
4.4. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ВУЛКАНИЗИРАНЕ НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ	92
4.4.1. Установени нива на общите дигитални умения	92
4.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	95
4.5. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ	99
4.5.1. Установени нива на общите дигитални умения	99
4.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	102

---

5. СЕКТОР 23. ПРОИЗВОДСТВО НА ИЗДЕЛИЯ ОТ НЕМЕТАЛНИ МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ	107
5.1. НАСТРОЙЧИК ФОРМОВАЩИ АПАРАТИ.....	107
5.1.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	107
5.1.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	110
5.2. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ИЗДЕЛИЯ ОТ БЕТОН	113
5.2.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	113
5.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	117
5.3. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ЦИМЕНТОВИ ПРОДУКТИ.....	119
5.3.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	119
5.3.2. Сравнение между текущите нива и препоръчителните нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	122
5.4. ОПЕРАТОР ИНСТАЛАЦИЯ ЗА РАЗМЕСВАНЕ НА БЕТОН	125
5.4.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	125
5.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	128
5.5. ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИМЕНТ.....	131
5.5.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	131
5.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	134
 6. СЕКТОР 38. СЪБИРАНЕ И ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ, РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ	 138
6.1. РЪКОВОДИТЕЛ ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД.....	138
6.1.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	138
6.1.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	142
6.2. ЕКСПЕРТ, ПРОДАЖБИ.....	144
6.2.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	144
6.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	147
6.3. ДИСПЕЧЕР ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА	150
6.3.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	150

6.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	153
6.4. ОТГОВОРНИК ДИСПЕЧЕРИ, КУРИЕРСКИ УСЛУГИ.....	155
6.4.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	155
6.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	158
6.5. ИНСПЕКТОР КАЧЕСТВО НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ	161
6.5.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	161
6.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	164
7. СЕКТОР 61. ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ.....	168
7.1. ИНЖЕНЕР ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ.....	168
7.1.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	168
7.1.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	171
7.2. ТЕХНИК СЪОБЩИТЕЛНА ТЕХНИКА.....	176
7.2.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	176
7.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	179
7.3. СПЕЦИАЛИСТ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ.....	181
7.3.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	181
7.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	184
7.4. ЕКСПЕРТ КОМУНИКАЦИИ	189
7.4.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	189
7.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	192
7.5. РЪКОВОДИТЕЛ КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И УСЛУГИ.....	196
7.5.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	196
7.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	199
8. СЕКТОР 87. МЕДИКОСОЦИАЛНИ ГРИЖИ С НАСТАНЯВАНЕ.....	204
8.1. МЕДИЦИНСКИ РЕХАБИЛИТАТОР, ЕРГОТЕРАПЕВТ	204
8.1.1. Установени нива на общите дигитални умения.....	204

8.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	207
8.2. ПЕДАГОГ	212
8.2.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	212
8.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	214
8.3. ДЕТЕГЛЕДАЧКА	218
8.3.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	218
8.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	221
8.4. САНИТАР	222
8.4.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	222
8.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	224
8.5. ТРУДОТЕРАПЕВТ	226
8.5.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	226
8.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	229
9. СЕКТОР 88. СОЦИАЛНА РАБОТА БЕЗ НАСТАЊАВАЊЕ	233
9.1. ЛОГОПЕД	233
9.1.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	233
9.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	236
9.2. РЕХАБИЛИТАТОР	239
9.2.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	239
9.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	242
9.3. ПСИХОЛОГ	245
9.3.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	245
9.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професијата/ длъжноста	248
9.4. СОЦИАЛЕН РАБОТНИК	251
9.4.1. Установени нива на обичаите дигитални умения	251
9.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на	

дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	254
9.5. ИНСТРУКТОР ХРАНЕНЕ	257
9.5.1. Установени нива на общите дигитални умения	257
9.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	260
10. СЕКТОР 91. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА	263
10.1. МУЗЕЕН ПЕДАГОГ	263
10.1.1. Установени нива на общите дигитални умения	263
10.1.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	266
10.2. ГЛАВЕН БИБЛИОТЕКАР	270
10.2.1. Установени нива на общите дигитални умения	270
10.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	273
10.3. ТЕХНИК МЕХАНИК, КИНОТЕХНИКА	276
10.3.1. Установени нива на общите дигитални умения	276
10.3.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	279
10.4. ФИЛМОТЕКАР	281
10.4.1. Установени нива на общите дигитални умения	281
10.4.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	284
10.5. ФОНДОХРАНИТЕЛ, МУЗЕЙ/ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ	286
10.5.1. Установени нива на общите дигитални умения	286
10.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността	289
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	293

1. КОНТЕКСТ НА ДОКУМЕНТА

Настоящият документ се създава като аналитичен резултат от изпълнението на Дейност 3 от изпълнявания от КТ „Подкрепа“ Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Целта на настоящия доклад е да се представят и анализират резултатите от тестването на текущото ниво на общите дигитални умения в деветте сектора, в които се изпълняват дейности. Съгласно проектното предложение КТ „Подкрепа“ извършва дейности в девет икономически сектора, както следва:

Сектор 02. Горско стопанство

Сектор 05. Добивна промишленост

Сектор 22. Производство на изделия от каучук и пластмаси

Сектор 23. Производство на изделия от неметални минерални суровини

Сектор 38. Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци

Сектор 61. Далекосъобщения

Сектор 87. Медикосоциални грижи с настаняване

Сектор 88. Социална работа без настаняване

Сектор 91. Други дейности в областта на културата

В съответствие с указанията на разработената По Компонент 1 Методология и в частност, Изискванията към инструментите за тестване на текущото ниво на дигиталните умения, разработихме **Анкетна карта, предназначена за попълване от работодатели и работници/служители от предприятия от деветте икономически сектора.** Целта на това тестване е да се установи в каква степен се владеят общите дигитални умения и на тази основа, като се имат предвид изготвените от нас професионални профили по професии/ длъжности, да се прецени какви са дефицитите от дигитална компетентност. **Тестването на текущите умения е задължителният информационен вход към изпълнението на Дейност 4 от настоящия проект, а именно изработване на учебни програми за деветте икономически сектора.**

При разработването на Анкетната карта за тестване на текущите нива на общите дигитални умения е приложена следната изследователска логика:

- За по-голяма прегледност, въпросите са структурирани в пет тематични блока, които съответстват на петте области на дигитална компетентност, съответно: 1) Грамотност, свързана с информация и данни, 2) Комуникация и сътрудничество, 3) Създаване на съдържание, 4) Сигурност/ безопасност и 5) Разрешаване на

проблеми.

- Следвайки инструкциите от Методологията и по-конкретно, Изискванията към създаване на инструменти за оценка на дигиталните умения, за всяко едно от 21-те общи дигитални умения са зададени по два въпроса. Единият въпрос е да се оцени, а другият – за самооценка;
- Въпросите са формулирани така, че да бъдат максимално разбираеми и да не допускат двусмислено тълкуване от страна на тестваните лица. По този начин сме гарантирали, че въпросите ще бъдат правилно разбрани и тестваните лица ще дадат адекватен отговор;
- Към всеки въпрос е конструирана скала от отговори, които са подредени в нарастващ ред. Първият отговор е еквивалент за „няма дигитални умения/компетентности“, следващият отговор се тълкува като „ниско ниво“, последващия – като „средно ниво“, по-следващият – като „ниво напреднали“ и най-накрая – ниво „високоспециализирано“. Където е било необходимо са предвидени два или три отговора, които съответстват на едно определено ниво, например „ниво напреднали“.

Анкетната карта е попълнена общо от 360 лица, като сме следвали принципа за всяка една от 45-те локализиращи професии/ длъжности да бъдат тествани по осем лица. След тях има работодатели, но преобладаващата част от тестваните лица са работници и служители.

В настоящия доклад представяме резултатите от тестването на текущите нива на общите дигитални умения. Този тип анализ се извършва по следния начин:

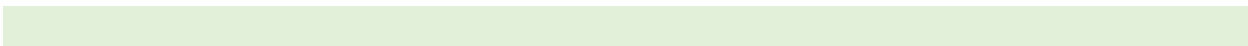
- Прави се преглед на отговорите на лицата, отразени в анкетната карта;
- Всеки даден отговор е прекодиран, като му присъден код, показващ даденият отговор на кое ниво съответства. Използваните кодове са 1= няма дигитални умения/компетентности, 2= ниско ниво, 3= средно ниво, 4= ниво напреднали и 5= високоспециализирано ниво.

По този начин е направена оценка за текущите нива на дигитални компетентности за всяка една от 45-те професии/длъжности. Тествани са уменията за всичките 21 общи дигитални умения, като това е направено целенасочено, с оглед очертаване на цялостната картина за съответната професия/ длъжност. Анализът е структуриран по професии/длъжности. Така се получава максимална прегледност и яснота.

За всяка професия се прави следната оценка:

-
- 1) Какви са текущите нива на 21-те общи дигитални умения/ компетентности;**
  - 2) Какво е съответствието между нивата на владение на идентифицираните дигитални умения, необходими за изпълнението на съответната професия/ длъжност, и изискваните се нива на владение на съответното дигитално умение.**

На основа сравнението между двата типа знание се правят изводи и констатации за дефицитите от дигитални компетентности и се формулират препоръки за необходимото обучение, чрез което да се изградят или надградят липсващите дигитални знания, умения и компетентности.

2. СЕКТОР 02. ГОРСКО СТОПАНСТВО

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владеење на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 02. Горско стопанство. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

21326001	Лесоинженер
21326014	Лесничей
31433001	Техник, горско стопанство
31433003	Специалист, лесовъдство
54143011	Горски стражар

За целите на настоящия проект, разглеждаме резултатите от тестването на текущите дигитални умения отделно за всяка една професия/ длъжност. Правим това в две стъпки.

- 1) Най-напред представяме резултатите от тестването на 21-те общи дигитални умения, като сумираме значенията на отговорите и изчисляваме средното ниво за всяко едно дигитално умение.
- 2) Втората стъпка е в табличен вид да представим само тези дигитални умения, които сме идентифицирали като необходими за изпълнението на трудовите задължения за съответната професия/ длъжност. За всяко дигитално умение представяме последователно изискващите се за дадената професия/ длъжност нива на владеење и в отделна колонка показваме какво е текущото ниво на владеење на съответното дигитално умение. В последна колонка отбелязваме дали има потребност от изграждане или надграждане на съответното дигитално умение.

2.1. ЛЕСОИНЖЕНЕР

2.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

Тук представяме резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Отбелязваме, че анкетираните лица са дали оценки за всичките 21 общи дигитални умения.

Таблица 1.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ЛЕСОИНЖЕНЕР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Средно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.		Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч.		Средно

избягване на рисковете.	
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Трябва специално да отбележим, че оценките в горната таблица представляват усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Отбелязваме това, за да подчертаем, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират по-ниски нива на умения. Но тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. Следва да се поясни също така, че при оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

По-конкретно, разглеждана по области, **дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Лесоинженер, има следния вид:**

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** текущото ниво на владееене на трите умения, включени в тази област на дигитална компетентност, попада в категорията „основно ниво на владееене“. По-добро е положението по отношение на уменията за управление на данни, за които се установява средно ниво на владееене;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. За три от тях установеното ниво на владееене е основно – това са уменията за участие в гражданските процеси, за прилагане на онлайн етикет и за управление на дигитална идентичност. Другите три дигитални умения (за комуникация и взаимодействие, за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание, и за сътрудничество чрез дигитални технологии, се владеят по-добре и тук е установено средно ниво на владееене;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални

www.eufunds.bg

умения. Установяваме, че нивата на владеење на тези четири умения са различни. Уменията за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства, се владеят на средно ниво. Уменията за интегриране, преработване и подобряване на създадено дигитално съдържание са по-високи – те са на ниво напреднали. Познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите са на основно ниво, а що ес отнася до уменията за програмиране, то изцяло липсват такива дигитални компетенции;

- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** тук са включени четири дигитални умения. Две от тях се владеят на основно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и разбиране на рисковете и заплахите в дигитална среда, както и уменията за защита на личните данни и поверителност. Другите две дигитални умения (за защита на здравето и благосъстоянието и за защита на околната среда) се владеят на средно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три от тях се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за идентифициране на нуждите и технологичните решения и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Средно е нивото на владеење на уменията за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.

Както се вижда от представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Лесоинженер, притежават сравнително добра обща дигитална компетентност. **Нивото на владеење на отделните дигитални умения е различно, но варира между основно и средно ниво. По наша преценка, общото ниво на дигиталната компетентност е добра предпоставка за надграждане, по-нататъшно развитие и утвърждаване на дигитални умения.**

2.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

За целите на настоящия проект от по-голям интерес е да се установи до каква степен се владеят тези дигитални умения, които са непосредствено необходими за упражняването на професията на Лесоинженера.

За целта в следващата таблица представяме отново текущите нива на владеење само на тези дигитални умения, които в хода на настоящия проект сме идентифицирали като необходими за професията/ длъжността на Лесоинженера. Заедно с това за всяко едно дигитално умение даваме изискващото се ниво на владеење и сравнението между двете нива (изискващо се и текущо) показва в каква посока трябва да се насочи обучението за

съответното дигитално умение. Срещу всяко дигитално умение се формулира препоръка за типа обучение, което е необходимо, така че между текущото ниво на владеење и изискващото се ниво на владеење да се постигне пълно съответствие. Където е налице знак за равенство между текущото ниво и изискващото се ниво, това изрично е подчертано:

Таблица 2.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ЛЕСОИНЖЕНЕР**

21326001 Лесоинженер (Финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 5	Основно	Необходимо е сериозно обучение. Целта е тази група умения да се надградят с две нива по-нагоре.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 5	Основно	Необходимо е сериозно обучение. Целта е тази група умения да се надградят с две нива по-нагоре.
	3) „Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание“ (1.3)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение. Целта е тази група умения да се надградят с две нива по-нагоре.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение. Целта е тази група умения да се надградят с две нива по-

технологии (2.2)			нагоре.
6) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре.
7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре.
8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения. Би могло да се предвиди кратък модул за затвърждаване на знанията и уменията.
9) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Основно	Много сериозен дефицит от умения в тази група. Нужно е много задълбочено обучение, което да награти основните знания и да ги доведе до високо специализирано ниво.
10) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение. Целта е тази група умения да се надградят с две нива по-нагоре.
11) Разпознаване и решаване на технически проблеми	Високо специализирано	Основно	Много сериозен дефицит от умения в тази

	(5.1)	- 8		група. Нужно е много задълбочено обучение, което да награди основните знания и да ги доведе до високо
	12) Идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Високо специализирано - 8	Основно	Много сериозен дефицит от умения в тази група. Нужно е много задълбочено обучение, което да награди основните знания и да ги доведе до високо
	13) Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти“ (5.3)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре.
	14) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре.
	Специфични дигитални умения: Работа със специализиран софтуер за целите на планиране, осъществяване и отчитане на дейностите в горското стопанство		Нивото на владееене отговоря на изискванията.	

Препоръчва се направените препоръки относно необходимото обучение за всяко от дигиталните умения, необходими за упражняването на професията на Лесоинженера, да бъдат взети предвид при разработването на учебната програма за сектор 2. Горско стопанство.

2.2. ЛЕСНИЧЕЙ

2.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Трябва да се има предвид, че анкетираните лица са дали оценки за всичките 21 общи дигитални умения.

Таблица 3.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ЛЕСНИЧЕЙ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно

Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

По-конкретно, разглеждана по области, **дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Лесничей, има следния вид:**

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** текущото ниво на владение на трите умения, включени в тази област на дигитална компетентност, попада в категорията „средно ниво на владение“. По-неблагоприятно е положението по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране, за което се установява основно ниво на владение;

- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Отбелязваме факта, че за три от тях установеното ниво на владеење е напреднали – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Други две дигитални умения (за участие в гражданските процеси и за управление на дигитална идентичност) се владеят на средно ниво, а уменията за познаване и прилагане на онлайн етикет се познават слабо и установеното ниво спрямо тях е основно;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Нивата на владеење на тези четири умения са различни. Уменията за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства, както и уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание, се владеят на средно ниво. Познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите, както и уменията за програмиране са на основно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Всичките четири умения се владеят на основно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три от тях се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти, както и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Уменията за идентифициране на нуждите и технологичните решения се владеят на средно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Лесничей, става ясно, че тази група лица притежават добра обща дигитална компетентност. **Нивото на владеење на отделните дигитални умения е различно, но като преобладаващото ниво е основното. По наша преценка, общото ниво на дигиталната компетентност е благоприятна предпоставка за надграждане и развитие на общи дигитални умения.**

2.2.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

За целите на настоящия проект от съществено значение е да се установи в каква степен се владеят онези дигитални умения, които са непосредствено необходими за упражняването на професията на Лесничей.

Ето защо в следващата таблица се представят отново текущите нива на владеење, но **само на тези дигитални умения, които в хода на настоящия проект сме идентифицирали като необходими за професията/ длъжността на Лесничей**. За всяко едно дигитално умение се показва изискващото се ниво на владеење и сравнението между двете нива (изискващо се и текущо) е индикация в каква посока трябва да се насочи обучението за съответното дигитално умение. Срещу всяко дигитално умение се формулира препоръка за типа обучение, което е необходимо, така че между текущото ниво на владеење и изискващото се ниво на владеење да се постигне пълно съответствие. Когато има равенство между текущото ниво и изискващото се ниво, това изрично е подчертано:

Таблица 4.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ЛЕСНИЧЕЙ**

21326014 Лесничей (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре .
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Средно	Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения. Би могло да се предвиди кратък модул за затвърждаване на знанията и уменията.
	3) „Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание“ (1.3)	Средно - 4	Средно	Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения. Би могло да се предвиди кратък

				модул за затвърждаване на знанията и уменията.
	4) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно - 4	Напреднали	Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Средно - 4	Напреднали	Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Средно - 4	Средно	Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения. Би могло да се предвиди кратък модул за затвърждаване на знанията и уменията.
	7) Защита на устройства (4.1.)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре
	8) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре
	9) Защита на околната среда (4.4.)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре

	10) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение, в резултат на което тази група умения да се доразвият с едно ниво по-нагоре
	Специфични дигитални умения		Владееят се в достатъчно висока степен	

Препоръчва се направените препоръки относно необходимото обучение за всяко от дигиталните умения, необходими за упражняването на професията на Лесничей, да бъдат взети предвид при разработването на учебната програма за сектор 2. Горско стопанство.

2.3. ТЕХНИК, ГОРСКО СТОПАНСТВО

2.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

Тук се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Трябва да се има предвид, че анкетираните лица са дали оценки за всичките 21 общи дигитални умения:

Таблица 5.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ТЕХНИК, ГОРСКО СТОПАНСТВО**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Няма компетенции
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги,		Основно

партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Средно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Основно
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Няма компетенции
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Няма компетенции
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя

средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

По-конкретно, разглеждана по области, **дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Техник, горско стопанство, има следния вид:**

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** преобладаващата оценка е тук за тотална липса на компетенции в тази област. Има единични случаи на лица, които се на средно ниво, но в контекста на предстоящите обучения по отношение на тази област на дигитални компетентности трябва да се стартира от нулево ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Четири от уменията се владеят на основно ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за участие в гражданските процеси, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигитална идентичност. Уменията за споделяне на данни и дигитално съдържание се владеят на средно ниво, а по отношение познаването и прилагането на онлайн етикета изцяло липсват компетенции;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването показва, че сред лицата от професията на Техника, горско стопанство преобладават тези с нулеви компетенции в тази конкретна област;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Всичките четири умения са оценени като умения, за които липсва каквато и да е компетентност;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от тях се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти. Липсват дигитални компетенции по отношение уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност и уменията за идентифициране на нуждите и технологичните решения се владеят на средно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Техник, горско стопанство, се вижда, че тази група лица притежават много слаба обща дигитална компетентност. **Нивото на**

владее на отделните дигитални умения е основно по една малка част от уменията, а по значителна част от дигиталните умения липсва каквато и да е компетентност.

По наша преценка, общото ниво на дигиталната компетентност сред лицата от професията на Техник, горско стопанство изисква сред тях да се стартира с изграждане на базови познания, в резултат на което да се изградят базови нива, които впоследствие да бъдат надградени и развивани.

2.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владее на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

За целите на настоящия проект от съществено значение е да се установи в каква степен се владеят онези дигитални умения, които са непосредствено необходими за упражняването на професията на Техник, горско стопанство.

Ето защо в следващата таблица се представят отново текущите нива на владее, но **само на тези дигитални умения, които в хода на настоящия проект сме идентифицирали като необходими за професията/ длъжността на Техник, горско стопанство**. За всяко едно дигитално умение се показва изискващото се ниво на владее и сравнението между двете нива (изискващо се и текущо) е индикация в каква посока трябва да се насочи обучението за съответното дигитално умение. Срещу всяко дигитално умение се формулира препоръка за типа обучение, което е необходимо, така че между текущото ниво на владее и изискващото се ниво на владее да се постигне пълно съответствие. Когато има равенство между текущото ниво и изискващото се ниво, това изрично е подчертано:

Таблица 6.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владее на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ТЕХНИК, ГОРСКО СТОПАНСТВО

31433001 Техник, горско стопанство (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владее	Текущо ниво на владее	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Няма компетенции	Необходимо е много сериозно обучение, което да изгради не само базово ниво, но и да развие уменията до средно ниво на владее
	2) Взаимодействие			Необходимо е много

	чрез дигитални технологии (2.1)	Средно - 3	Основно	сериозно обучение, което да изгради умения от базово ниво до средно ниво
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Средно - 3	Средно	По отношение на тази група дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, за затвърждаване на уменията
	4) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Основно - 2	Няма компетенции	Необходимо е много сериозно обучение, което да изгради умения до базово ниво
	5) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Средно - 4	Няма компетенции	Необходимо е много сериозно обучение, което да изгради не само базово ниво, но и да развие уменията до средно ниво на владееене
	6) Защита на околната среда (4.4.)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Необходимо е изключително сериозно обучение, с достатъчна продължителност, в резултат на което да се изгради не само базово ниво, но и уменията да бъдат развити до напреднало ниво на владееене
	7) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Средно - 4	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, което да изгради умения от базово ниво до средно ниво
	Специфични дигитални умения:			
	<i>Работа с терминал за издаване на електронни превозни билети</i>	Ниво: Напреднало - 5	Нивото е достатъчно и удовлетворява изискванията към	

			професията	
--	--	--	------------	--

Препоръчва се направените препоръки относно необходимото обучение за всяко от дигиталните умения, необходими за упражняването на професията на Техник, горско стопанство, да бъдат взети предвид при разработването на учебната програма за сектор 2. Горско стопанство.

2.4. СПЕЦИАЛИСТ, ЛЕСОВЪДСТВО

2.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

Тук се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки за всичките 21 общи дигитални умения, в резултат на което се очертава цялостната картина на дигиталните умения за тази група лица:

Таблица 7.

Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
СПЕЦИАЛИСТ, ЛЕСОВЪДСТВО

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владее
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно

www.eufunds.bg

Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Напреднали
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Средно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

По-конкретно, разглеждана по области, **дигиталната компетентност на лицата,**

упражняващи професията/ длъжността Специалист, лесовъдство, има следния вид:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** преобладаващата оценка е наличие на средна дигитална грамотност. Две от дигиталните умения – умения за оценяване и анализ на данни и умения за управление на данни, се владеят на средно ниво. Уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни и дигитално съдържание се оценяват по-скоро като основни, т.е. по отношение на тази група дигитални умения грамотността е на основно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Две от уменията – умения за споделяне на данни и дигитално съдържание и умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, са преценени като овладени в напреднало ниво. Три от уменията се владеят в средно ниво – и това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за участие в гражданските процеси и уменията за управление на дигитална идентичност. Познаването и прилагането на онлайн етикета се определя област, която тези лица познават на основно ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването показва, че две от уменията се владеят на ниво напреднали. Това са уменията за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства, както и уменията за интегриране, подобряване и преработване на дигитално съдържание. Умения за програмиране са установени в средно ниво, а нивото на познанията за нормативните регулации за авторското право и лицензиите се определя като основно;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Нивата на владееене на тези умения са около и над средното: две от уменията се владеят на средно ниво – това са уменията за защита на дигиталните устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигитална среда, и уменията за защита на личните данни и поверителността. Другите две умения – умения за защита на здравето и благосъстоянието и умения за защита на околната среда, се владеят в напреднало ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три от тях се владеят на средно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност и уменията за идентифициране на нуждите и технологичните решения се владеят на средно ниво. Но основно ниво се владеят уменията за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Специалист, лесовъдство, става ясно, че тази група лица притежават много добре развита обща дигитална компетентност. **Нивото на владение на отделните дигитални умения е средно по значителна част от дигиталните умения, като има и умения, по които компетенциите са на напреднало ниво.**

По наша преценка, общото ниво на дигиталната компетентност сред лицата от професията на Специалист, лесовъдство е много благоприятно и чрез добре балансирана учебна програма бързо могат да се надградят наличните средни и напреднали умения.

2.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

Тук представяме резултатите от сравнението между текущите нива на владение на базовите дигитални умения и изискващите се нива, съгласно проведените от нашия екип анкетни допитвания с цел идентифициране на дигиталните умения, необходими и присъщи при изпълнението на професията на Специалист, лесовъдство:

Таблица 8.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността СПЕЦИАЛИСТ, ЛЕСОВЪДСТВО

31433003 Специалист, лесовъдство (финален вариант)	Общи дигитални умения	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	За тази група дигитални умения е необходимо сериозно обучение, за да бъдат развити наличните базови умения и изградени с едно ниво по-нагоре
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Средно	За тази група дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, с цел утвърждаване на наличните знания и умения

	3) „Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание“ (1.3)	Средно -4	Средно	За тази група дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, с цел утвърждаване на наличните знания и умения
	4) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно - 4	Средно	За тази група дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, с цел утвърждаване на наличните знания и умения
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Средно - 4	Напреднали	За тази група умения е препоръчителен опресняващ модул, като се представят новости в областта на споделяне на данни и дигитално съдържание
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Средно - 4	Напреднали	За тази група умения е препоръчителен опресняващ модул, като се представят новости в областта на разработването на дигитално съдържание
	7) Защита на устройства (4.1.)	Средно - 4	Средно	За тази група дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, с цел утвърждаване на наличните знания и умения
	8) Защита на околната среда (4.4.)	Напреднало - 5	Напреднали	За тази група дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, с цел утвърждаване на наличните знания и умения
	9) Разпознаване и			За тази група

	решаване на технически проблеми (5.1)	Средно - 4	Средно	дигитални умения е достатъчен опреснителен модул, с цел утвърждаване на наличните знания и умения
	Специфични дигитални умения:			
	<i>Работа с терминал за издаване на електронни превозни билети</i>	Напреднало - 5	Нивото е напълно достатъчно за изпълнението на професията	

Препоръчва се направените препоръки относно необходимото обучение за всяко от дигиталните умения, необходими за упражняването на професията на Специалист, лесовъдство, да бъдат взети предвид при разработването на учебната програма за сектор 2. Горско стопанство.

2.5. ГОРСКИ СТРАЖАР

2.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Горски стражар:

Таблица 9.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ГОРСКИ СТРАЖАР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ		Текущо ниво на владеење
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Няма компетенции Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и		Няма компетенции

дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Няма компетенции Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Няма компетенции Средно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Няма компетенции Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Няма компетенции
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира	Няма компетенции Основно

собствената си дигитална компетентност.	
---	--

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Както прави впечатление, в клетките на последната колона са вписвани по две нива. Това е така, защото сред тестваните лица ясно се открояват две различаващи се групи – едната група е практически с нулеви дигитални компетентности, а другата има основни или средни компетентности. Не бихме желали да ощетяваме лицата с по-високите компетенции, нито да натоварваме лицата без компетенции, затова едновременно вписваме и двете установени нива, като препоръчваме при обучението да се подходи гъвкаво.

Въпреки всичко, разгледана по области, дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Горски стражар, има следния вид:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** ясно различаваме две групи лица. За едните преобладаващата оценка е тотална липса на компетенции в тази област. Другата група лица имат знания, които могат да се оценят като основно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Отново различаваме двете групи лица – със и без дигитални компетентности. Прави впечатление, че сред лицата с дигитални компетентности в тази област, техните умения могат да се оценят на средно ниво – за уменията за комуникация и взаимодействие, за споделяне на данни, за сътрудничество чрез дигитални технологии. Основни са техните умения по отношение уменията за познаване и прилагане на онлайн етикет, а също така и за управлението на дигитална идентичност. Практически всички лица трудно се ориентират в темата за участието в гражданските процеси чрез дигитални технологии. Липсват компетентности по отношение на тази групи дигитални умения;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването показва, че тестваните лица имат основни дигитални

умения по отношение уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Липсват дигитални компетентности за нормативните регулации за авторското право и лицензиите, като също така не са изградени дигитални компетентности за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача;

- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. По отношение уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание различаваме отново двете групи лица: едната има нулеви компетентности, а другата притежава умения на средно ниво. Няма компетентности и в двете групи относно защитата на личните данни и поверителността. Всички тествани лица имат основни дигитални умения за защита на здравето и благосъстоянието. Що се отнася до защитата на околната среда, то една част от лицата имат основни познания в тази област, а при друга част от лицата липсват каквито и да е дигитални компетентности в тази област;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от уменията – умения за разпознаване и решаване на технически проблеми и умения за идентифициране на нуждите и технологични решения, са непознати на тестваните лица, съответно техните компетентности по отношение на тези две умения са нулеви. Другите две умения – умения за креативно използване на дигитални технологии и умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност, се владеят в различна степен – едната група лица имат основни умения, а другата група лица нямат никакви компетентности в тази област.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Горски стражар, се вижда, че от гледна точка на дигиталните им умения тази група тествани лица е силно диференцирана. **При една група лица нивото на владение на отделните дигитални умения е основно или средно за повечето от уменията. В същото време, откроява се друга група лица, които нямат никакви дигитални компетентности по по-голямата част от тестваните 21 общи дигитални умения. Това състояние трябва да се вземе предвид при разписването на учебната програма за лицата от професията Горски стражар.**

Предлагаме обучението сред лицата с професия Горски стражар да стартира с входен тест, за да се определи нивото на дигиталната компетентност. След това е добре обучаваните лица да се разделят на две групи, в зависимост от текущото ниво на компетентност. При тези, които нямат практически никакви дигитални умения, трябва да се започне с базови, въвеждащи знания, докато при лицата с по-високите компетенции следва да се стартира от базовите им умения и те да бъдат съответно

надграждани.

2.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владее на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението между изискващите се нива на владее и текущите нива на владее на тези дигитални умения, които сме идентифицирали като необходими за упражняването на професията Горски стражар. Ще се съобразим със силната диференциация на лицата от групата на горските стражари, представена в предходната таблица:

Таблица 10.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владее на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ГОРСКИ СТРАЖАР

54143011 Горски стражар (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владее	Текущо ниво на владее	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 3	Няма компетенции Основно	Гъвкав подход, според нивото на дигитална компетентност на лицата
	2) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно - 3	Няма компетенции Средно	Гъвкав подход, според нивото на дигитална компетентност на лицата
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Средно - 3	Няма компетенции Средно	Гъвкав подход, според нивото на дигитална компетентност на лицата
	4) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Средно - 3	Основно	Необходимо е обучение з достатъчно часове, за да могат да бъдат надградени базовите знания и умения до изискващото се средно ниво

www.eufunds.bg

	5) Защита на устройства (4.1.)	Средно - 4	Няма компетенции Средно	Гъвкав подход, според нивото на дигитална компетентност на лицата
	6) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Средно - 4	Няма компетенции	Необходимо е обучение с достатъчно часове, за да се стартира от нулево състояние и да се изградят необходимите за средното ниво знания и умения
	7) Защита на околната среда (4.4.)	Средно - 3	Няма компетенции Основно	Гъвкав подход, според нивото на дигитална компетентност на лицата
	Специфични дигитални умения:			
	<i>Работа с терминал за издаване на електронни превозни билети</i>	Напреднало - 5	Нивото е достатъчно за упражняването на професията на Горския стражар	

Направените препоръки ще спомогнат за структурирането и разписването на учебното съдържание за обучението на лицата от професията Горски стражар.

3. СЕКТОР 05. ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владене на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 05. Добивна промишленост. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

31194071	Инспектор технически надзор
21516012	Инженер енергиен диспечер
21466002	Инженер, маркшайдер
351130040000	Оператор мониторинг център
811120180000	Оператор пулт за управление и свързка

3.1. ИНСПЕКТОР ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

3.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инспектор технически надзор:

Таблица 11.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНСПЕКТОР ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии.		Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Средно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Напреднали
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.		Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Високо специализирано
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.		Високо специализирано

Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Високо специализирано
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Високо специализирано
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Високо специализирано
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Високо специализирано
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Високо специализирано

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инспектор технически надзор, има следния вид:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** две от уменията – умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание, се владеят на високо специализирано ниво. По отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание е установено ниво напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Уменията за комуникация и взаимодействие се владеят на високоспециализирано ниво. На ниво напреднали са уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигитална идентичност. Три от уменията са на средно ниво на владение: това са уменията за споделяне на

данни, уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии и уменията за прилагане на онлайн етикет;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването показва, че за три от уменията нивото на владение е средно: това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за интегриране и подобряване на дигитално съдържание и познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. По отношение на уменията за програмиране, повечето анкетирани лица са посочили, че висшето им образование включва придобиване на компетентност за програмиране. Вероятно поради тази причина установеното ниво на владение на този тип умения е напреднали;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три дигиталните умения се владеят на ниво високоспециализирано: това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. Уменията за защита на околната среда са развити на ниво напреднали;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Подобно на предходната област, и тук се установява много високо ниво на владение – и четирите тествани дигитални умения се владеят на високоспециализирано ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инспектор технически надзор, може да се направи общата констатация, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Преобладаващото ниво е напреднали, което до голяма степен се държи на висшето образование, което се изисква като образователен вход към тази професия.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността инспектор технически надзор, са изключително благоприятни. В повечето случаи ще е необходимо специализирано надграждащо или затвърждаващо обучение, като по редица дигитални умения може да се очаква развитие на умения, отговарящи на най-високата степен на високо специализираното ниво.

3.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението между текущите нива на владеење и изискващите се нива на владеење на тези дигитални умения, които при настоящия проект са идентифицирани като необходими за изпълнението на непосредствените трудови задължения като Инспектор технически надзор. Резултатите от сравнението се представят в следващата таблица:

Таблица 12.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ИНСПЕКТОР ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

31194071 Инспектор технически надзор (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на знанията и уменията на напреднало ниво
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Не е необходимо обучение за тази групи умения, тъй като текущото ниво превъзхожда изискващото се ниво.
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание“(1.3)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Не е необходимо обучение за тази групи умения, тъй като текущото ниво превъзхожда изискващото се

				ниво.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на знанията и уменията на високо специализирано ниво.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Високо специализирано - 7	Средно	Налице са средни умения и знания, затова е необходимо надграждащо обучение, в резултат на което да се постигне високо специализирано ниво
	6) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Високо специализирано -7	Напреднали	Необходимо е обучение, в резултат на което да се постигне нивото високо специализирано. Предвид това, че базовото ниво е напреднали, очакваме този резултат да бъде лесно постигнат.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Средно	Налице са средни умения и знания, затова е необходимо надграждащо обучение, в резултат на което

				да се постигне напреднало ниво
	8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Средно	Налице са средни умения и знания, затова е необходимо надграждащо обучение, в резултат на което да се постигне напреднало ниво
	9) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на знанията и уменията на високо специализирано ниво.
	10) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди модул за затвърждаване на знанията и уменията
	11) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало ниво - 6	Високо специализирано	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди модул за затвърждаване на знанията и уменията
	12) Защита на околната среда. Разбиране на			Необходимо е обучение, в

	въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Напреднали	резултат на което да се постигне нивото високо специализирано. Предвид това, че базовото ниво е напреднали, очакваме този резултат да бъде лесно постигнат.
	13) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Високо специализирано - 8	Високо специализирано	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на знанията и уменията на високо специализирано ниво.
	14) Идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Високо специализирано - 8	Високо специализирано	Не е необходимо специално обучение за тази групи умения. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на знанията и уменията на високо специализирано ниво.
	15) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Не е необходимо обучение. Текущото ниво превъзхожда изискващото се ниво.
	Специфични дигитални умения:			

Препоръчваме направените оценки и констатации да бъдат взети предвид при разработването на учебната програма за сектор 05. Добивна промишленост.

3.2. ИНЖЕНЕР ЕНЕРГИЕН ДИСПЕЧЕР

3.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инженер енергиен диспечер:

Таблица 13.

Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНЖЕНЕР ЕНЕРГИЕН ДИСПЕЧЕР

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владеење
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Напреднали
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Високо специализирано

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Високо специализирано
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Напреднали
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Напреднали
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Средно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността

Инженер енергиен диспечер, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения – умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание, умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание, и умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. И за трите дигитални умения е установено ниво напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигитална идентичност се владеят на високоспециализирано ниво. На ниво напреднали са уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии, а уменията за прилагане на онлайн етикет са развити на средно ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването показва, че за две от уменията нивото на владеење е средно: това са уменията за разработване на дигитално съдържание и познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. По отношение на уменията за програмиране, повечето анкетирани лица са посочили, че висшето им образование включва придобиване на компетентност за програмиране. Вероятно поради тази причина установеното ниво на владеење на този тип умения е напреднали. Напреднали е нивото на владеење на уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две от дигиталните умения се владеят на ниво напреднали: това са уменията за защита личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда. Уменията за защита на здравето и благосъстоянието се владеят на високоспециализирано ниво. Уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание се владеят на средно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от уменията се владеят на средно ниво – това са уменията за идентифициране на нуждите и технологичните проблеми и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната идентичност. Другите две умения – умения за разпознаване на технически проблеми и умения за креативно ползване на дигитални технологии, се владеят на ниво напреднали.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер енергиен диспечер, правим извод,

че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Преобладаващото ниво е напреднали и високо специализирано ниво, което до голяма степен се държи на висшето образование, което се изисква като образователен вход към тази професия.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер енергиен диспечер, са изключително благоприятни. В повечето случаи ще е необходимо специализирано надграждащо или затвърждаващо обучение, като по редица дигитални умения може да се очаква развитие на умения, отговарящи на двете степени на високо специализираното ниво.

3.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владее на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В следващите параграфи представяме резултатите от сравнението между изискващите се ниво на владее и текущите нива на владее на тези дигитални умения, които в процеса на изследванията за целите на настоящия проект са идентифицирани като необходими за качествено изпълнение на непосредствените трудови задължения на лицата от професията Инженер енергиен диспечер:

Таблица 14.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владее на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ИНЖЕНЕР ЕНЕРГИЕН ДИСПЕЧЕР

21516012 Инженер енергиен диспечер (Финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владее	Текущо ниво на владее	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Не необходимо специално обучение. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на знанията на ниво напреднали.
	2) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Не необходимо специално обучение. Би

	клиенти чрез дигитални технологии (2.1)			могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на знанията на високо специализирано ниво.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Не необходимо специално обучение. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на знанията на високо специализирано ниво.
	4) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение за доразвитие на средните умения и изграждането им до напреднало ниво.
	5) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Не необходимо специално обучение. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на знанията на ниво напреднали.
	6) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение за доразвитие на средните умения и изграждането им до високо специализирано ниво.

	7) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Необходимо е обучение за доразвитие на напредналите умения и изграждането им до високо специализирано ниво.
	8) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Не необходимо специално обучение. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на знанията на високо специализирано ниво.
	9) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Необходимо е обучение за доразвитие на напредналите умения и изграждането им до високо специализирано ниво.
	10) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Високо специализирано - 8	Напреднали	Необходимо е обучение за доразвитие на напредналите умения и изграждането им до високо специализирано ниво.
	11) Идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Високо специализирано - 8	Средно	Необходимо е сериозно обучение за доразвитие на средните умения и изграждането

				им до високо специализирано ниво.
	12) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение за доразвитие на средните умения и изграждането им до напреднало ниво.
	Специфични дигитални умения:			

Направените препоръки за необходимото обучение ще спомогнат за разработването на ефективни учебни програми за сектор 05. Добивна промишленост.

3.3. ИНЖЕНЕР, МАРКШАЙДЕР

3.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инженер, маркшайдер:

Таблица 15.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНЖЕНЕР, МАРКШАЙДЕР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано

www.eufunds.bg

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Високо специализирано
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Високо специализирано
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Напреднали
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Напреднали
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Високо специализирано

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред

тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер, маркшайдер, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения – умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание, умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание, и умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. И за трите дигитални умения е установено високо специализирано ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за включване в граждански процеси чрез дигитални технологии се владеят на високо специализирано ниво. Две от уменията са развити на ниво напреднали – това са уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Прилагането на онлайн етикет и управлението на дигитална идентичност се владеят на средно ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването показва, че за две от уменията нивото на владение е напреднали: това са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за програмиране. На високо специализирано ниво са развити уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите са на средно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията се владеят на средно ниво: това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на здравето и благосъстоянието и уменията за защита на околната среда. Уменията за защита на личните данни и поверителността са развити на ниво напреднали;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от уменията се владеят на високо специализирано ниво –

това са уменията за идентифициране на нуждите и технологичните проблеми и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната идентичност. Другите две умения – умения за разпознаване на технически проблеми и умения за креативно ползване на дигитални технологии, се владеят на ниво напреднали.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер маркшайдер, правим извод, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Преобладаващото ниво е напреднали и високо специализирано ниво, което до голяма степен се държи на висшето образование, което се изисква като образователен вход към тази професия.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер маркшайдер, са много благоприятни. В повечето случаи ще е необходимо специализирано надграждащо или затвърждаващо обучение, като по редица дигитални умения може да се очаква развитие на умения, отговарящи на двете степени на високо специализираното ниво.

3.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на представянето на резултатите от тестването на дигиталните умения сред лицата от професията Инженер маркшайдер, представяме сравнителните данни между текущите нива на владение и изискващите се нива на владение на тази група дигитални умения, които в процеса на работа по настоящия проект са изведени като необходими изисквания за лицата, работещи като Инженер маркшайдер. Следващата таблица представя направеното сравнение:

Таблица 16.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ИНЖЕНЕР, МАРКШАЙДЕР

21466002 Инженер, маркшайдер (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.

	2) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на уменията на високо специализирано ниво
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Високо специализирано - 7	Високо специализирано	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на уменията на високо специализирано ниво.
	4) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на уменията на напреднало ниво.
	5) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	6) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на средните умения до ниво високо специализирано.
	7) Защита на личните			Необходимо е

	данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Напреднали	обучение за надграждане на напредналите умения до ниво високо специализирано.
	8) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на средните умения до ниво високо специализирано.
	9) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на средните умения до ниво високо специализирано.
	10) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Високо специализирано - 8	Високо специализирано	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се предвиди специализиран модул за затвърждаване на уменията на високо специализирано ниво
	11) Идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Високо специализирано - 8	Напреднали	Необходимо е обучение за надграждане на напредналите умения до ниво високо специализирано.
	12) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	Специфични дигитални умения:			

--	--	--	--

Направените препоръки за вида и характера на обучението отчитат реално установените нива на владеење на необходимите за тази професия дигитални умения, като ги сравняват с изискванията към професията. Както става ясно, има дигитални умения, за които не е необходимо обучение, тъй като текущото ниво е по-високо от изискващото се ниво. По-сериозното внимание ще трябва да се отдели на тези дигитални умения, при които текущите нива изостават от изискващите се нива на владеење. Предвид много добрата обща дигитална компетентност на лицата от групата Инженер, маркшайдер очакваме съществуващите дигитални дефицити да бъдат лесно преодолені.

3.4. ОПЕРАТОР МОНИТОРИНГ ЦЕНТЪР

3.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираниите лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Оператор мониторинг център:

Таблица 17.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ОПЕРАТОР МОНИТОРИНГ ЦЕНТЪР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Ниско
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения	Основно

живот чрез дигитални технологии.	
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се

отбелязват подбивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор мониторинг център, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения – умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание, умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание, и умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. Първото и третото дигитално умение са развити в ниско ниво, а второто умение се владее на средно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Две от уменията за развити до напреднало ниво: това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за споделяне данни, информация и дигитално съдържание. Ниско е нивото на владее на уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии. Другите три умения са развити на средно ниво и това са: уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. За три от уменията нивото на владее е ниско: това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране. На средно ниво са развити уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията се владеят на ниско ниво: това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на здравето и благосъстоянието и уменията за защита на околната среда. Уменията за защита на личните данни и поверителността са развити на средно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три от уменията са ниско развити – това са уменията за идентифициране на нуждите и технологичните проблеми, уменията за креативно използване на дигиталните технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната идентичност. Уменията за разпознаване на технически проблеми се владеят на средно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения,

----- www.eufunds.bg -----

лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер маркшайдер, правим извод, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Преобладаващото ниво е напреднали и високо специализирано ниво, което до голяма степен се държи на висшето образование, което се изисква като образователен вход към тази професия.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор мониторинг център, са добри, без да са особено благоприятни. В повечето случаи ще е необходимо надграждащо специализирано обучение и то само по тези дигитални умения, които пряко се използват при упражняването на професията.

3.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме тези дигитални умения, които са непосредствено необходими за упражняването на професията Оператор мониторинг център. В следваща таблица са представени изискващите се нива и текущите нива за тези умения и на тази основа се формулират препоръки по отношение на необходимото обучение:

Таблица 18.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ОПЕРАТОР МОНИТОРИНГ ЦЕНТЪР

351130040000 Оператор мониторинг център (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Необходимо е специализирано обучение, което да развие напредналите умения до високо квалифицирано ниво
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Необходимо е специализирано обучение, което да развие напредналите умения до високо квалифицирано

				ниво
	3) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за тази група дигитални умения, тъй като между изискващото се текущото ниво има големи несъответствия.
	4) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Високо специализирано - 7	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за тази група дигитални умения, тъй като между изискващото се текущото ниво има големи несъответствия.
	5) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение за тази група дигитални умения, тъй като между изискващото се текущото ниво има сериозни несъответствия.
	6) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Високо специализирано - 7	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за тази група дигитални умения, тъй като между изискващото се текущото ниво има големи несъответствия.
	7) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и	Високо специализирано - 7	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за тази група дигитални

	тяхното използване върху околната среда (4.4)			умения, тъй като между изискващото се текущото ниво има големи несъответствия.
	8) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е сериозно обучение за тази група дигитални умения, тъй като между изискващото се текущото ниво има значително несъответствия.
	Специфични дигитални умения:			
	<i>Работи със специфична апаратура и специализиран софтуер за видеонаблюдение в реално време</i>	Високо специализирано - 7	Работата със специфичната апаратура се владее в изискващата се степен	

Направените препоръки следва да бъдат взети предвид, като се помисли специално за изграждането и развитието на тези дигитални умения, по които тестването установи най-големи несъответствия между текущото ниво и изискващото се ниво. Трябва да се има предвид, че като цяло дигиталната компетентност на лицата от професията на Оператор мониторинг център не е висока. Това изисква да се работи с презумпцията за минимални дигитални умения, които тепърва трябва да бъдат развивани.

3.5. ОПЕРАТОР ПУЛТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И СВРЪЗКА

3.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Оператор пулт за управление и свързка:

Таблица 19.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ОПЕРАТОР ПУЛТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И СВРЪЗКА**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВРЪЗНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.		Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч.		Средно

избягване на рисковете.	
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор пулт управление и свързка, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения – умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание, умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание, и умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. И трите дигитални умения са владеят на основно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. В конкретния случай, те са различно развити. Уменията за комуникация и взаимодействие са развити до напреднало ниво. Но уменията за споделяне на данни и информация са на основно ниво. Също ниско е нивото на владение на уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за познаване и прилагане на онлайн етикет. Средно развити са уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигитална идентичност;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. За три от уменията нивото на владееене е основно: това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране. На средно ниво са развити уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията се владеят на средно ниво: това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на здравето и благосъстоянието и уменията за защита на околната среда. Уменията за защита на личните данни и поверителността са развити на основно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от уменията са ниско развити – това са уменията за идентифициране на нуждите и технологичните проблеми и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната идентичност. Уменията за разпознаване на технически проблеми се владеят на средно ниво. Няма никакви компетенции по отношение на уменията за креативно използване на дигитални технологии за създаване на знания и иновативни продукти и процеси.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор пулт управление и свързка, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е под средното. Преобладаващото ниво е ниско, като за две от уменията няма никакви компетентности..

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор пулт управление и свързка, са около минимално необходимото. Това означава, че при разработването на учебните програми трябва да се вземе предвид ниското входно ниво на лицата от тази професия и да се работи за създаване на базови умения, целта на които е да се достигне средно ниво на владееене на съответните умения.

3.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владееене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението между текущите нива и изискващите се нива на владееене. Тази информация е важна, тъй като позволява да се очертаят дигиталните дефицити и обучението да бъде максимално адекватно настроено:

Таблица 20.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ОПЕРАТОР ПУЛТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И СВРЪЗКА**

811120180000 Оператор пулт за управление и свързка (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Необходимо е обучение за надграждане на наличните напреднали умения до високо специализирано ниво
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Високо специализирано - 7	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за надграждане на наличните ниски умения до високо специализирано ниво
	3) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за надграждане на наличните ниски умения до високо специализирано ниво
	4) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е много сериозно обучение за надграждане на наличните ниски умения до високо специализи-

				рано ниво
	5) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Основно	Необходимо е много сериозно обучение за надграждане на наличните ниски умения до високо специализирано ниво
	6) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение за надграждане на наличните средни умения до високо специализирано ниво
	7) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Средно	Необходимо е сериозно обучение за надграждане на наличните средни умения до високо специализирано ниво
	8) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е сериозно обучение за надграждане на наличните ниски умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения: <i>Работи със специфична апаратура и специализиран софтуер за управление и свързка в реално време – грамотност ГЛТ за система „Диамо“</i>	Високо специализирано - 7	Нивото е достатъчно за работа със специфичната апаратура и оборудване	

Както става ясно от направеното сравнение, поне половината от дигиталните умения, необходими за упражняването на професията Оператор пулт управление и свързка са развити на основно ниво. В същото време, от проведените анкетни проучвания за целите на настоящия проект бяха идентифицирани относително високи нива на владееене на определени умения, тъй като за тях се прецени, че те са съществено важни за изпълнението на тази професия.

Установяваме обаче много сериозни несъответствия между текущите нива и изискващите се нива. Това е индикация за значителни дигитални дефицити, които по наша преценка ще поставят под заплаха качествено изпълнение на непосредствените трудови задължения. Ето защо препоръчваме обучението на лицата от професията Оператор пулт управление и свързка да бъде прецизирано много внимателно, като се предвидят теми и достатъчно на брой часове, в резултат на което да бъде изградени липсващите дигитални умения.

4. Сектор 22. Производство на изделия от каучук и пластмаси

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владение на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 22. Производство на изделия от каучук и пластмаси. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

21456009	Инженер технология на каучука и каучукови изделия
31163014	Технолог технология на каучука
72233013	Настройчик на шприцмашини и сродни на тях
81412006	Машинен оператор вулканизиране на каучукови изделия
81412011	Машинен оператор производство на каучукови изделия

4.1. ИНЖЕНЕР ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА И КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ

4.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инженер технология на каучука и каучукови изделия:

Таблица 21.

Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНЖЕНЕР ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА И КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владение
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и	Високо

дигитално съдържание.	специализирано
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Високо специализирано
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Високо специализирано
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Високо специализирано
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Напреднали
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Напреднали
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Напреднали
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер технология на каучука и каучукови изделия, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тях са развити на високо специализирано ниво – това са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни. На ниво напреднали се владеят уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. В разглеждания случай, те са различно развити. Три от тях се владеят на високо специализирано ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Уменията за управление на дигитална идентичност са развити на нови напреднали. Две умения са развити на основно ниво – това са уменията за участие в граждански процеси и уменията за познаване и прилагане на онлайн етикет;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. За три от уменията нивото на владение е високо специализирано: това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. На средно ниво се владеят уменията за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални

умения. Две от уменията са развити на ниво напреднали – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на околната среда. На средно ниво се владеят уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от уменията са развити на ниво напреднали – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за креативно използване на дигиталните технологии. Уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения се владеят на средно ниво, а уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер технология на каучука и каучукови изделия, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Преобладаващите нива са високо специализирано и напреднали.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер технология на каучука и каучукови изделия, са изключително благоприятни. При това положение, учебното съдържание би могло да включва теми и занятия, чрез които да се усвоят новости в съответните предметни полета и/ или да се затвърдят наличните знания и умения.

4.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от направеното сравнение между установените текущи нива и изискващите се нива по отношение на тези дигитални умения, които са необходими за изпълнението на професията на Инженера технология на каучука и каучукови изделия:

Таблица 22.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ИНЖЕНЕР ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА И КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ**

21456009 Инженер технология на каучука и каучукови изделия (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Напреднали	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	2) Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	4) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	6) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни,	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо

	ресурси и знания (2.4)			обучение.
	7) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Напреднали	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	8) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	9) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	10) Умения за програмиране с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 5	Средно	По тази група умения е необходимо обучение, с цел надграждане на наличните средни умения до ниво напреднали.
	11) Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда“(4.1);	Напреднало - 5	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди модул с цел получаване на умения, свързани с новостите в тази област.
	12) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало -	Средно	По тази група умения е

		6		необходимо обучение, с цел надграждане на наличните средни умения до ниво напреднали.
	13) Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди модул с цел получаване на умения, свързани с новостите в тази област.
	14) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Напреднало - 6	Средно	По тази група умения е необходимо обучение, с цел надграждане на наличните средни умения до ниво напреднали.
	15) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди модул с цел получаване на умения, свързани с новостите в тази област.
	16) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	По тази група умения е необходимо сериозно

				обучение, с цел развитие и надграждане на наличните средни умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения			

От представената сравнителна информация става ясно, че нивата на владение на по-голямата част от необходимите дигитални умения, лицата от професията Инженер технология на каучука и каучукови изделия са по-високи, отколкото се изисква. Това е много благоприятна предпоставка за провеждането на обучение за дигитални компетентности, като в този случай вниманието следва да се заостри към представянето на новости в съответните области или затвърждаване на наличните знания и умения. Вероятно е добра идея да се предвидят повече практически казуси, чрез решаването на които да се затвърдят дигиталните умения и да се покрият евентуални спорадични пропуски в някои от дигиталните умения.

4.2. ТЕХНОЛОГ ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА

4.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Технолог технология на каучука:

Таблица 23.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ТЕХНОЛОГ ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Високо специализирано
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.		Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч.		Средно

избягване на рисковете.	
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Напреднали
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Тъй като е необходима обща, усреднена оценка, получените отделни оценки са преизчислени и таблицата представя средните стойности за всяко едно от 21-те общи дигитални умения. При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Технолог технология на каучука, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Установи се високо специализирано ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание се владеят на ниво напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Подобно на предходната професия, този тип умения са различно развити. Две от тях се владеят на високо специализирано ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за сътрудничество и взаимодействие и уменията за управление на дигитална идентичност са развити на ниво напреднали. Липсват умения за участие в гражданските процеси, а уменията за познаване и прилагане на

онлайн етикета се владеят на средно ниво;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На високо специализирано ниво са развити уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. На ниво напреднали са уменията за разработване на дигитално съдържание. Познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите се владеят на средно ниво. Също на средно ниво са уменията за програмиране с цел решаване на проблем или изпълнение на практическа задача;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Всичките четири се владеят на средно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Едно от уменията се владее на ниво напреднали – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми. Уменията за креативно използване на дигитални технологии за създаване на знания или иновативни продукти и процеси, уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са развити на средно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Технолог технология на каучука, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Преобладаващите нива са високо специализирано и напреднали.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Технолог технология на каучука, са изключително благоприятни. Това означава, че при разработването на учебните програми е необходимо учебното съдържание да се настрои за лица с много високи входни компетентности, като се предложи обучение, целящо затвърждаване на уменията и/ или запознаване с новостите с съответната област, съответно придобиване на нови знания и умения.

4.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се представят резултатите от сравнението между текущите нива и изискващите се нива за тези дигитални умения, които в хода на настоящия проект са идентифицирани като необходими за изпълнение на професията:

Таблица 24.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ТЕХНОЛОГ ТЕХНОЛОГИЯ НА КАУЧУКА**

31163014 Технолог технология на каучука (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 3	Високо специали- зирано	Текущото ниво значително надвишава изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	2) Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, за затвърждаване на знанията и уменията.
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, за затвърждаване на знанията и уменията.
	4) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Високо специали- зирано	Текущото ниво надвишава изискващото се ниво, но би могло да се предложи

				обучителен модул с новостите в тази група умения.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво надвишава изискващото се ниво, но би могло да се предложи обучителен модул с новостите в тази група умения.
	6) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, за затвърждаване на знанията и уменията.
	7) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Напреднали	Текущото ниво надвишава изискващото се ниво, но би могло да се предложи обучителен модул с новостите в тази група умения.
	8) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 5	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен

				модул, за затвърждаване на знанията и уменията.
	9) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво надвишава изискващото се ниво, но би могло да се предложи обучителен модул с новостите в тази група умения.
	10) Умения за програмиране с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение, съобразено със спецификата на професията.
	11) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение, съобразено със спецификата на професията.
	12) Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, за затвърждаване

				на знанията и уменията.
	13) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение, съобразено със спецификата на професията.
	14) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение, съобразено със спецификата на професията.
	15) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно обучение, съобразено със спецификата на професията.
	Специфични дигитални умения:			

Направените препоръки спрямо обучението са препоръчителни, като се вземе предвид спецификата на дейностите в сектора, текущите нива и изискващите се нива на владение на необходимите за професията дигитални умения.

4.3. НАСТРОЙЧИК НА ШПРИЦМАШИНИ И СРОДНИ НА ТЯХ

4.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността **Настройчик на шприцмашины и сродни на тях**:

Таблица 25.

**Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
НАСТРОЙЧИК НА ШПРИЦМАШИНИ И СРОДНИ НА ТЯХ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владее
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно Напреднали
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно Напреднали
Д3.3. Пзнания на нормативните регулации за авторското право и	Основно

лицензиите.	
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно Напреднали
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно Напреднали

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Настройчик шприцмашини и сродни на тях, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Установи се ниво напреднали по отношение на

----- www.eufunds.bg -----

Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

трите дигитални умения - уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание, уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание;

- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Подобно на предходната професия, този тип умения са различно развити. Две от тях се владеят на високо специализирано ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии се владеят на ниво напреднали. Ниво основно е установено при уменията за управление на дигиталната идентичност. По отношение развитието на уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии, различаваме две различни нива – средно при една част от лицата и липса на компетенции при друга част от лицата. Две силно различаващи се нива се наблюдават и при уменията за познаване и прилагане на онлайн етикета – една част от лицата имат основни умения, а другата част са на ниво напреднали.
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Уменията за разработване на дигитално съдържание са на основно ниво. Също така основни за уменията и по отношение нормативните регулации за авторското право и лицензиите. При оценката на уменията за интегриране и подобряване на дигитално съдържание разграничаваме две групи: едната владее този тип умения на средно ниво, а другата група – на ниво напреднали. При оценката на уменията за програмиране също се очертават две разнородни групи лица – едната група лица е на основно ниво, а другата е на средно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две от уменията се владеят на средно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на околната среда. Основни за познанията и уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения. По отношение на уменията за креативно използване на дигиталните технологии различаваме две групи лица: първата имат основни умения, а втората група са на ниво напреднали. Подобно е положението по отношение на уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Настройчик на шприцмашины и сродни на тях, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е сравнително добро. Нивата силно варират, което е индикация, че различните дигитални умения са развити в нееднаква степен.

От гледна точка на обучението за развитие на дигитални умения и компетентности, текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Настройчик на шприцмашины и сродни на тях, са благоприятни. Но трябва да се вземе предвид факта, че едни и същи умения са владеят в различна степен – тези умения са изрично отбелязани в предходните две таблици. Предвид различното ниво на владееене, препоръчваме гъвкав подход спрямо лицата от професията Настройчик на шприцмашины и сродни на тях. Препоръчителен е входен тест за установяване на нивото на компетентност за дадено дигитално умение, след което да се сформират различни групи, в зависимост от компетенциите, и тези групи да получат обучение по различно учебно съдържание.

4.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владееене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението на текущите нива и изискващите се нива за тези дигитални умения, за които бе установено, че са абсолютно необходими за изпълнението на професията Настройчик на шприцмашины и сродни на тях:

Таблица 26.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владееене на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността НАСТРОЙЧИК НА ШПРИЦМАШИНИ И СРОДНИ НА ТЯХ

72233013 Настройчик на шприцмашины и сродни на тях (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владееене	Текущо ниво на владееене	Потребност от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 3	Напреднали	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и	Напреднало	Напреднали	Текущото ниво и

	дигитално съдържание (1.2)	- 6		изискващото се ниво съвпадат напълно. Би могло да се помисли за модул, представящ новостите в тази предметна област.
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Средно - 4	Напреднали	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	6) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Средно - 4	Напреднали	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво Средно.

	8) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Средно 4	Основно и Средно	Необходим е диференциран подход според нивото на участниците в обучението.
	9) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво Средно.
	10) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 5	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на средни умения до ниво Напреднали.
	11) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво Средно.
	12) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво Средно.
	13) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Средно - 4	Основно и Напреднали	Необходим е диференциран подход според нивото на участниците в обучението.
	14) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно и напреднали	Необходим е диференциран подход според нивото на участниците в обучението.
	Специфични дигитални умения: Настройва и работи със шприцмашини и			

	сродни на тях		
--	---------------	--	--

Направените препоръки ще спомогнат за разработването на обучителни програми, максимално настроени спрямо спецификата на професията и спрямо реалните нива на дигитални компетентности.

4.4. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ВУЛКАНИЗИРАНЕ НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ

4.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Машинен оператор вулканизирание на каучукови изделия:

Таблица 27.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
МАШИНЕН ОПЕРАТОР ВУЛКАНИЗИРАНЕ НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за

четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор вулканизиране на каучукови изделия, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Установи се средно ниво по отношение на две дигитални умения - уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание са развити в основна степен;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Тази група умения са различно развити. Три от тях се владеят на основно ниво. Това са уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. Прави впечатление, че уменията за комуникация са развити на ниво напреднали. Но няма никакви компетенции по отношение уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание са развити на основно ниво. Липсват дигитални компетентности по отношение познанията на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и спрямо уменията за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Едно от уменията се владее на средно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание. Уменията за защита на околната среда са ниво основно, а също такива са и уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Всичките четири се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения, уменията за креативно използване на дигиталните технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения,

----- www.eufunds.bg -----

лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор вулканизирание на каучукови изделия, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е сравнително около средното. Нивата варират около основно и средно, което е индикация, че макар и развити в различна степен, дигиталните умения са около и под средното ниво.

При обучението за развитие на дигитални умения и компетентности трябва да се вземе предвид, че текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор вулканизирание на каучукови изделия, са малко над базовите, с изключение на дигиталните умения от първата област. Това изисква обучението да бъде настроено на ниво малко над начинаещите – да се предлагат основни знания и да се формират базови дигитални умения, а там, където нивото е средно, да се работи за неговото надграждане.

4.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме съпоставката между текущите нива и изискващите се нива на тези дигитални умения, които са необходими за изпълнението на непосредствените трудови задачи на лицата, упражняващи професията Машинен оператор вулканизирание на каучукови изделия:

Таблица 28.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността

МАШИНЕН ОПЕРАТОР ВУЛКАНИЗИРАНЕ НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ

81412006 Машинен оператор вулканизирание на каучукови изделия (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 3	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до ниво Средно.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е под изискващото се.

	съдържание (1.2)			Необходимо е обучение за надграждане на средните умения до ниво Напреднали .
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Средно - 4	Средно	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, който да представи новости в областта и да надгради съответните умения.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, който да представи новости в областта и да надгради съответните умения.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е две нива под изискващото се. Необходимо е сериозно обучение за надграждане на основните умения до ниво Напреднали .
	6) Умения за			Тук е

	сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Средно - 4	Няма компетенции	необходимо много сериозно обучение, тъй като изцяло липсват компетенции за тази група дигитални умения.
	7) Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до ниво Средно.
	8) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Тук е необходимо много сериозно обучение, тъй като изцяло липсват компетенции за тази група дигитални умения.
	9) Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигитална среда (4.1)	Средно - 4	Средно	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, който да представи новости в областта и да надгради съответните умения.
	10) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е

				обучение за надграждане на основните умения до ниво Средно.
	11) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Средно -4	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до ниво Средно.
	12) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е много сериозно обучение за надграждане на основните умения до ниво Напреднали.
	13) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до ниво Средно.
	14) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е под изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до ниво Средно.
	15) Идентифициране на пропуски в дигиталната	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е под изискващото

	компетентност (5.4)		се. Необходимо е много сериозно обучение за надграждане на основните умения до ниво Напреднали.
	Специфични дигитални умения:		

Направените препоръки следва да бъдат взети под внимание при разработването на учебната програма за лицата от професията Машинен оператор вулканизирани на каучукови изделия. Трябва да се има предвид, че общото ниво на дигитални умения е относително ниско, така че учебните модули трябва да бъдат настроени адекватно.

4.5. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ

4.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Машинен оператор производство на каучукови изделия:

Таблица 29.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
МАШИНЕН ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	

Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Няма компетенции
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Няма компетенции
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по

определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор производство на каучукови изделия, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Установи се средно ниво на владееене и на трите дигитални умения - уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание, уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание са развити в основна степен;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Тази група умения са различно развити. Три от тях се владеят на основно ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни и уменията за управление на дигитална идентичност. За другите три умения липсват каквито и да е дигитални компетентности;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. И четирите умения получават оценка „няма компетенции“, което трябва да се вземе предвид при бъдещите обучения;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Едно от уменията се владее на средно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание. Уменията за защита на околната среда са ниво основно, а също такива са и уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Всичките четири се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения, уменията за креативно използване на дигиталните технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната

компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор производство на каучукови изделия, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е сравнително ниско. Степента на владеење варира около основното ниво, което е индикация, че дигиталните умения на тази група лица са между нивото на начинаещите и средното ниво.

При обучението за развитие на дигитални умения и компетентности трябва да се вземе предвид, че текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор вулканизизиране на каучукови изделия, са малко над базовите, с изключение на дигиталните умения от първата област. Това изисква обучението да бъде настроено на ниво малко над начинаещите – да се предлагат основни знания и да се формират базови дигитални умения, а там, където нивото е средно, да се работи за неговото надграждане.

4.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от съпоставянето на текущите нива и изискващите се нива за владеење на тази група дигитални умения, които са необходими за изпълнението на професията Машинен оператор производство на каучукови изделия:

Таблица 30.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността МАШИНЕН ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА КАУЧУКОВИ ИЗДЕЛИЯ

81412011 Машинен оператор производство на каучукови изделия (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 3	Средно	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и

				за запознаване с новости по темата.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 5	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на уменията от средни до напреднали.
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Средно - 4	Средно	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и за запознаване с новости по темата.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, за да бъде основното ниво надградено до ниво Напреднали.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, за да бъде основното ниво надградено до ниво Напреднали.
	6) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Средно - 4	Няма компетенции	Необходимо е обучение за начинаещи, за да бъдат изградени началните, базови

				умения. След време може да се мисли за надграждащо обучение.
	7) Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Средно - 4	Няма компетенции	Необходимо е обучение за начинаещи, за да бъдат изградени началните, базови умения. След време може да се мисли за надграждащо обучение.
	8) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Необходимо е обучение за начинаещи, за да бъдат изградени началните, базови умения. След време може да се мисли за надграждащо обучение.
	9) Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигитална среда (4.1)	Средно - 4	Средно	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и за запознаване с новости по темата.
	10) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Средно - 4	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, за да бъде основното ниво

				надградено до средно ниво.
	11) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 5	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, за да бъде основното ниво надградено до ниво Напреднали.
	12) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Средно - 4	Средно	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и за запознаване с новости по темата.
	13) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Средно - 4	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, за да бъде основното ниво надградено до средно ниво.
	14) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Необходимо е много сериозно обучение, за да бъде основното ниво надградено до ниво Напреднали.
	Специфични дигитални умения:			

Направените препоръки са важни от гледна точка на разработването на оптимален вариант на учебната програма. Специално внимание трябва да се обърне на тези дигитални умения, за които е установена тотална липса на компетентности. По отношение на тези умения подходът вероятно би трябвало да бъде стартиране на обучение за начинаещи – изграждане на първоначални, базови знания и умения. В резултат може да бъде достигнато основно ниво на владение на съответната група умения. Необходимо е обаче след известно време да бъде проведено повторно обучение, при което да се работи за развиване и надграждане на дигиталните умения.

---

5. Сектор 23. Производство на изделия от неметални минерални суровини

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владеење на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 23. Производство на изделия от неметални минерални суровини. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

73152018	Настройчик формовачи апарати
81142007	Машинен оператор изделия от бетон
81142013	Машинен оператор циментови продукти
81142016	Оператор инсталация за размесване на бетон
81142020	Оператор производство на цимент

5.1. НАСТРОЙЧИК ФОРМОВАЩИ АПАРАТИ

5.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Настройчик формовачи апарати:

Таблица 31.

Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
НАСТРОЙЧИК ФОРМОВАЩИ АПАРАТИ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владеење
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално	Средно

съдържание.	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред

тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността
Настройчик формовачи апарати, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание се владеят на основно ниво. Също така са развити и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Средно ниво се установи по отношение владеењето на уменията за управление на данни;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Тази група умения получи различно ниво на оценяване. Четири от тестваните дигитални умения се владеят на основно ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. Уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии се владеят на ниво напреднали, а уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии изобщо не са развити (липсват каквито и да е компетентности);
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Основно се владеят уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Няма компетенции по отношение уменията за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на личните

данни и поверителността. Няма компетенции по отношение на две от уменията - умения за защита на околната среда и умения за защита на здравето и благосъстоянието;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две от тях се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения. По отношение на уменията за креативно използване на дигиталните технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност не са изградени никакви компетенции.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Настройчик формовачи апарати, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е относително слабо. Степента на владеење варира около основното ниво и това е знак, дигиталните умения на тази група лица са между липсата на компетенции и нивото на начинаещите.

При обучението за развитие на дигитални умения и компетентности трябва да се вземе предвид, че текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Настройчик формовачи апарати, са около базовите. Това изисква обучението да бъде настроено на ниво начинаещи – да се предлагат основни знания и да се формират базови дигитални умения, а в отделните случаи, където нивото е средно, да се работи за неговото надграждане.

5.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се представят резултатите от сравнението между текущите и изискващите се нива на владеење на дигиталните умения, влизащи в състава на професионалния профил за професията Настройчик на формовачи апарати:

Таблица 32.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността НАСТРОЙЧИК ФОРМОВАЩИ АПАРАТИ

73152018 Настройчи к формовач и апарати	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Умения за оценяване и анализ на данни, информация и	Средно - 4	Основно	Необходимо е обучение за

(финален вариант)	дигитално съдържание (1.2);			надграждане на основните умения до Средно ниво.
	2) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Средно - 4	Средно	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите в тази област.
	3) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно обучение.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно обучение.
	5) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4);	Средно - 4	Напреднало	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	6) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с

				новостите в тази област.
	7) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Изцяло липсват компетенции, което предполага провеждане на въвеждащо обучение за изграждане на базови умения. След време е необходимо обучението да се повтори, вече с цел надграждане на наличните дигитални умения.
	8) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно обучение.
	9) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно обучение.
	10) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Средно - 4	Няма компетенции	Изцяло липсват компетенции, което предполага провеждане на въвеждащо обучение за изграждане на базови умения. След време е необходимо обучението да се повтори, вече с цел надграждане на наличните дигитални

				умения.
	11) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	Изцяло липсват компетенции, което предполага провеждане на въвеждащо обучение за изграждане на базови умения. След време е необходимо обучението да се повтори, вече с цел надграждане на наличните дигитални умения.
	Специфични дигитални умения: Умения за работа със специализиран софтуер за управление на производствените съоръжения	Високоспециализирано - 7	Нивото е напълно достатъчно за работа с производствените съоръжения	

Сравнението между текущите и изискваните се нива показва, че с лицата от професията Настройчик формовачни апарати трябва да се проведе много сериозно обучение. Има дигитални умения, за които изискваното ниво е средно или напреднало, а лицата нямат никакви компетенции в тези области. Това налага учебната програма много внимателно да се прецизира и да се настрои на ниво начинаещи, с цел изграждане на първоначални, базови дигитални умения. Препоръчително е след кратък период от време да бъде проведено повторно обучение с тази група лица, като се работи за надграждане и достигане на по-високите нива на владение на съответните дигитални умения.

5.2. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ИЗДЕЛИЯ ОТ БЕТОН

5.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са

дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Машинен оператор изделия от бетон:

Таблица 33.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
МАШИНЕН ОПЕРАТОР ИЗДЕЛИЯ ОТ БЕТОН**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално	Основно

съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор изделия от бетон в икономически сектор 23, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица не притежават компетенции по отношение уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. Средно развити са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Основно е нивото на владееенето на уменията за управление на данни;

- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Всичките шест умения са развити на основно ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за прилагане на онлайн етикет, уменията за управление на дигитална идентичност, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Основно се владеят уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Няма компетенции по отношение уменията за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на личните данни и поверителността. Няма компетенции по отношение на две от уменията – умения за защита на околната среда и умения за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три от тях се владеят на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения и уменията за креативно използване на дигиталните технологии. За ползване на уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност не са изградени каквито и да е компетенции.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор изделия от бетон, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е относително слабо. **Степента на владеење варира около основното ниво и това е знак, дигиталните умения на тази група лица са между липсата на компетенции и нивото на начинаещите.**

При обучението за развитие на дигитални умения и компетентности трябва да се вземе предвид, че текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор изделия от бетон, са около базовите или изобщо липсват. Това изисква обучението да бъде настроено на ниво начинаещи – да се предлагат основни знания и да се формират базови дигитални умения, а в случаите, когато липсват каквито и да е компетентности, да се работи за създаване на първоначални знания и умения.

5.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владее на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа правим съпоставка между текущите нива и изискващите се нива на владее на тези дигитални умения, които са необходими за упражняването на професията Машинен оператор изделия от бетон:

Таблица 34.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владее на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността МАШИНЕН ОПЕРАТОР ИЗДЕЛИЯ ОТ БЕТОН

81142007 Машинен оператор изделия от бетон (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владее	Текущо ниво на владее	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е много сериозно обучение.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е много сериозно обучение.
	3) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции. Необходимо е много сериозно първоначално обучение, а след време повторно обучение за надграждане на първоначално придобитите умения.
	4) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните	Напреднало - 5	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции. Необходимо е

	технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)			много сериозно първоначално обучение, а след време повторно обучение за надграждане на първоначално придобитите умения.
	5) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е много сериозно обучение.
	6) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции. Необходимо е много сериозно първоначално обучение, а след време повторно обучение за надграждане на първоначално придобитите умения.
	Специфични дигитални умения: Умения за работа със специализиран софтуер за управление на производствените съоръжения	Високо специализирано - 7	Нивото е съобразено с изискванията за работа със специализираната техника	

Направените препоръки за обучението са важни и затова препоръчваме да бъдат взети под внимание. Така ще се гарантира съответствие между потребностите на лицата от професията Машинен оператор изделия от бетон и предоставяното обучение за надграждане и развитие на дигитални умения.

5.3. МАШИНЕН ОПЕРАТОР ЦИМЕНТОВИ ПРОДУКТИ

5.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Машинен оператор циментови продукти:

Таблица 35.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
МАШИНЕН ОПЕРАТОР ЦИМЕНТОВИ ПРОДУКТИ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Няма компетенции
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Няма компетенции
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и	Няма компетенции

лицензиите.	
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор циментови продукти в икономически сектор 23, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се

www.eufunds.bg

Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица не притежават компетенции по отношение уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Основно е нивото на владенето на уменията за управление на данни;

- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Четири от дигиталните умения са развити на основно ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за управление на дигитална идентичност и уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии. За две от дигиталните умения липсват каквито и де компетенции – това са уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за познаване и прилагане на онлайн етикет;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Основно се владеят уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Няма компетенции по отношение уменията за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. За всичките четири умения от тази група се установява липса на компетенции;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Основно развити са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми. Липсват компетенции по отношение уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения, уменията за креативно ползване на дигиталните технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.;

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор циментови продукти, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е относително слабо. **Степента на владене варира около основното ниво и това е знак, дигиталните умения на тази група лица са между липсата на компетенции и нивото на начинаещите.**

При обучението за развитие на дигитални умения и компетентности трябва да се вземе предвид, че текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Машинен оператор циментови продукти, са около базовите или изобщо липсват. Това изисква обучението да бъде настроено на

ниво начинаещи – да се предлагат основни знания и да се формират базови дигитални умения, а в случаите, когато липсват каквито и да е компетентности, да се работи за създаване на първоначални знания и умения.

5.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

Тук се представят резултатите от сравнението между текущите нива и изискващите се нива по отношение на тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил за професията Машинен оператор циментови продукти:

Таблица 36.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходим за изпълнението на професията/ длъжността МАШИНЕН ОПЕРАТОР ЦИМЕНТОВИ ПРОДУКТИ

81142013 Машинен оператор циментов и продукти (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение.
	3) Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т.ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4);	Средно - 4	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции за това дигитално умение. Необходимо е въвеждащо обучение за изграждане на първоначални умения, последвано от второ обучение за развитие на уменията.

	4) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции за това дигитално умение. Необходимо е въвеждащо обучение за изграждане на първоначални умения, последвано от второ обучение за развитие на уменията.
	5) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Средно - 4	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции за това дигитално умение. Необходимо е въвеждащо обучение за изграждане на първоначални умения, последвано от второ обучение за развитие на уменията.
	6) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции за това дигитално умение. Необходимо е въвеждащо обучение за изграждане на първоначални умения, последвано от второ обучение за развитие на уменията.
	7) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е много

				сериозно обучение, с цел надграждане на наличните минимални умения.
	8) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Средно - 4	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции за това дигитално умение. Необходимо е въвеждащо обучение за изграждане на първоначални умения, последвано от второ обучение за развитие на уменията на средно ниво.
	9) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	Липсват каквито и да е компетенции за това дигитално умение. Необходимо е въвеждащо обучение за изграждане на първоначални умения, последвано от второ обучение за развитие на уменията на ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения: Умения за работа със специализиран софтуер за управление на производствените съоръжения	Високоспециализирано - 7	Нивото е достатъчно за работа със специализираната техника.	

Сравнението между текущите и изискваните се нива показва, че лицата от групата на Машинен оператор циментови продукти имат много слаба дигитална подготвеност. В същото време, извършваните от тях дейности изискват наличие на определени дигитални умения, при това на средно ниво и ниво напреднали. Това

www.eufunds.bg

налага обучението да бъде проведено с особена прецизност и внимание. Нужно е да бъдат изградени първоначални познания и умения за тези дигитални компетентности, които изцяло липсват, а в случаите, когато са налице минимални компетенции, те трябва да бъдат успешно развити към по-горното ниво.

5.4. ОПЕРАТОР ИНСТАЛАЦИЯ ЗА РАЗМЕСВАНЕ НА БЕТОН

5.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Оператор инсталация за размесване на бетон:

Таблица 37.

**Текущи нива на владене на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ОПЕРАТОР ИНСТАЛАЦИЯ ЗА РАЗМЕСВАНЕ НА БЕТОН**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владене
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Основно

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за

четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор инсталация за размесване на бетон в икономически сектор 23, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни. По отношение уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание е установено средно ниво на развити компетенции;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Единствено уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии са развити на средно ниво. Другите пет умения се владеят на ниво основно;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Основно се владеят уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за защита на личните данни и поверителността, както и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. Основно се владеят уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, а що се отнася до защитата на околната среда, то в тази специфична област липсват изградени компетенции;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Всичките четири дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения, уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения, умения за креативно ползване на дигитални технологии и умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор инсталация за размесване на бетон, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е твърде ниско. **Степента на владение варира около основното ниво, а по немалко дигитални умения се регистрира липса на каквито и да е компетентности.**

При обучението за развитие на дигитални умения и компетентности трябва да се вземе предвид, че текущите нива на дигиталните компетентности на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор инсталация за размесване на бетон, са на ниво начинаещи или изобщо липсват. Затова препоръчително обучението да бъде настроено на ниво начинаещи – да се предлагат основни знания и да се формират базови дигитални умения, а в случаите, когато липсват каквито и да е компетентности, да се работи за създаване на първоначални знания и умения.

5.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се предлага съпоставка на текущите и изискващите се нива и то по отношение само на тези дигитални умения, които влизат в състава на професионалния профил и са преценени като необходими за изпълнението на професията Оператор инсталация за размесване на бетон:

Таблица 38.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ОПЕРАТОР ИНСТАЛАЦИЯ ЗА РАЗМЕСВАНЕ НА БЕТОН

81142016 Оператор инсталаци я за размесване на бетон (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и

				съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	3) Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	4) Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Средно - 4	Средно	Няма нужда от обучение за тази група умения, тъй като текущото ниво съвпада напълно с изискващото се ниво.
	5) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	6) Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание

	дигитална среда (4.1)			обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	7) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Средно - 4	Средно	Няма нужда от обучение за тази група умения, тъй като текущото ниво съвпада напълно с изискващото се ниво.
	8) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	9) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	10) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и

				достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	11) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е достатъчно по обем и съдържание обучение, както и достатъчно часове за овладяване на преподавания материал.
	Специфични дигитални умения: Умения за работа със специализиран софтуер за управление на производствените съоръжения	Високоспециализирано - 7	Нивото е достатъчно за успешна работа със специализираното оборудване и техника	

Представените данни за сравнението между текущите и изискващите се нива са полезни при разработването на учебна програма за лицата, изпълняващи професията Оператор инсталация за размесване на бетон. Те ясно показват кои дигитални умения се нуждаят от повишено внимание при обучението, както и кои умения биха могли да се надграждат.

5.5. ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИМЕНТ

5.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Оператор производство на цимент:

Таблица 39.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИМЕНТ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч.	Няма компетенции

избягване на рисковете.	
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор производство на цимент в икономически сектор 23, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение и на трите тествани умения - уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание, уменията за управление на данни и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Най-добре развитото умение от тази група е умението за сътрудничество чрез дигитални технологии – то се владее на средно ниво. Други четири умения са

развити на основно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии и уменията за прилагане на онлайн етикет. Липсват компетенции за управление на дигитална идентичност;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Основно се владеят уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите, а умения за програмиране напълно липсват;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Основно развити са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, а също така и уменията за защита на личните данни и поверителността. Няма изградени компетенции по отношение на два вида дигитални умения – умения за защита на здравето и благосъстоянието и умения за защита на околната среда;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения, уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения и уменията за креативно ползване на дигитални технологии. Липсват компетентности за прилагане на умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор производство на цимент, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е слаба. Преобладава основното ниво на владееене, а за редица важни дигитални умения се установи липса на компетентности.

Всичко това трябва да се вземе предвид при обучението за развитие на дигитални умения и компетентности. Препоръчително е обучението да бъде ориентирано към ниво начинаещи (основно ниво), като целта да бъде да се усвоят първоначални знания и да се формират базови дигитални умения. В случаите, когато липсват каквито и да е компетентности, е препоръчително да се работи за създаване на първоначални знания и умения.

5.5.2. Сравнение между изискваните се нива и текущите нива на владееене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се представят резултатите от сравнението между текущите нива и

изискващите се нива на тези дигитални умения, които са дефинирани като необходими за изпълнението на непосредствените трудови задължения на лицата от професията Оператор производство на цимент:

Таблица 40.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ОПЕРАТОР ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИМЕНТ**

81142020 Оператор, производство на цимент (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на обучение	Текущо ниво на обучение	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	3) Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Средно - 4	Средно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	4) Програмиране, с цел			Текущото ниво е с

	решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	5) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Средно - 4	Няма компетенции	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	6) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 5	Няма компетенции	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	7) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	8) Умения за идентифициране на нуждите и технологични	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е

	решения (5.2)			обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	9) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Няма компетенции	Текущото ниво е с две нива по-ниско от изискващото. Необходимо е обучени ес достатъчен обем и съдържание, както и адекватно количество часове, за да бъдат изградени базови умения
	Специфични дигитални умения: Умения за работа със специализиран софтуер за управление на производствените съоръжения	Високо специализирано - 7	Нивото е достатъчно за успешна работа със специализираното оборудване и техника	

Направените препоръки към учебната програма за Оператор производство на цимент – като обхват, тематично съдържание и времева продължителност, е препоръчително да бъдат взети под внимание, с което ще се гарантира постигане на адекватност между потребностите на обучаемите и предоставяното им обучение за изграждане и развитие на дигитални умения.

6. Сектор 38. Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владение на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 38. Събиране и обезвреждане на отпадъци, рециклиране на отпадъци. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

12126007	Ръководител здравословни и безопасни условия на труд
24215028	Експерт, продажби
43232007	Диспечер транспортни средства
33393016	Отговорник диспечери, куриерски услуги
75433004	Инспектор качество на производствените процеси

6.1. РЪКОВОДИТЕЛ ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

6.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Ръководител здравословни и безопасни условия на труд:

Таблица 41.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
РЪКОВОДИТЕЛ ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
D1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
D1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
D1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
D2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Високо специализирано
D2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Високо специализирано
D2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Средно
D2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Напреднали
D2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Високо специализирано
D2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
D3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Напреднали
D3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Напреднали
D3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Напреднали
D3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
D4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Напреднали

Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Напреднали
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Напреднали

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Ръководител здравословни и безопасни условия на труд в икономически сектор 38, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица имат компетенции на средно ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни са развити на високо специализирано ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални

умения. Четири от уменията са развити на високо специализирано ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигиталната идентичност. Уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии са развити на ниво напреднали, е нивото на владение на уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии е средно;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали се владеят уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание и уменията за прилагане на нормативните разпоредби за авторското право и лицензиите. Уменията за програмиране са развити на основно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, а също така и уменията за защита на личните данни и поверителността. Средно изградени са компетенциите по отношение на два вида дигитални умения – умения за защита на здравето и благосъстоянието и умения за защита на околната среда;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на средно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения. Уменията за креативно ползване на дигитални технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са развити на ниво напреднали.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Ръководител здравословни и безопасни условия на труд, следва изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. **Преобладават нивото на напредналите, както и високо специализираното ниво на владение.**

Всичко това трябва да се вземе предвид при обучението за развитие на дигитални умения и компетентности. Препоръчително е обучението да бъде ориентирано към ниво напреднали, като целта да бъде да се затвърдят наличните знания и умения, обучаващите да се запознаят с новостите в съответните области, а където е възможно - да изградят нови умения на високо специализирано ниво.

6.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се прави съпоставка между текущите нива на владение и изискващите се нива на владение по отношение само на тези дигитални умения, които са преценени като необходими и са сключени в професионалния профил на Ръководител на здравословни и безопасни условия на труд:

Таблица 42.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността РЪКОВОДИТЕЛ ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

12126007 Ръководител здравословни и безопасни условия на труд (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на средните знания до ниво напреднали.
	2) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Не е необходимо обучение. Текущото ниво надвишава изискващото се ниво.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Не е необходимо обучение. Текущото ниво надвишава изискващото се ниво.
	4) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се предвиди опреснителен модул, с цел

				затвърждаване на уменията и научаване на новости от тази област.
	5) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се предвиди опреснителен модул, с цел затвърждаване на уменията и научаване на новости от тази област.
	6) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Средно - 3	Напреднали	Не е необходимо обучение. Текущото ниво надвишава изискващото се ниво.
	7) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 6	Средно	Необходимо е обучение за надграждане на средните знания до ниво напреднали.
	8) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Високо специализирано - 8	Средно	Необходимо е по-сериозно обучение за надграждане на средните знания до ниво високо специализирано.
	9) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Би могло да се

				предвиди опреснителен модул, с цел затвърждаване на уменията и научаване на новости от тази област.
	Специфични дигитални умения:			

Както става ясно от представената информация, има дигитални умения, по които тестваните лица притежават по-високи умения, отколкото се изисква. Тук очевидно не е необходимо допълнително обучение. Има обаче и няколко умения, които са развити малко по-слабо, отколкото се изисква. По отношение на тези умения е необходимо добре премислено обучение. Наблюдават се и трети случай, при който е налице пълно съвпадение между текущите нива и изискваните се нива. В тези случаи по наша преценка би могло да се предвиди да се предложи опреснителен модул, чрез който да се затвърдят наличните умения и обучаваните лица да се запознаят с новости в областта, респективно да изградят нови умения.

6.2. ЕКСПЕРТ, ПРОДАЖБИ

6.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираният лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Експерт, продажби:

Таблица 43.

Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения от лица, упражняващи професията/ длъжността ЕКСПЕРТ, ПРОДАЖБИ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владее
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и	Средно

www.eufunds.bg

дигитално съдържание.	
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Средно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Напреднали
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Напреднали
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Експерт продажби в икономически сектор 38, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на средно ниво по отношение на две от тестваните умения - уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. По отношение уменията за управление на данни компетентностите са развити до нивото напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Най-добре развитото умение от тази група е умението за комуникация и взаимодействие – то се владее на ниво напреднали. Средно е нивото на владеење на уменията за споделяне на данни и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Три други умения са развити на основно ниво – това са уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Най-добре са развити (ниво напреднали) уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. На средно ниво са уменията за разработване на дигитално съдържание. Основно е нивото на владеете на уменията за познаване и прилагане на нормативните разпоредби за авторското право и лицензиите. Няма компетенции по отношение уменията за програмиране с цел решаване на текущи задачи и практически проблеми;

- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за защита на личните данни и поверителността, уменията за защита на здравето и благосъстоянието и уменията за защита на околната среда. На ниво напреднали са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на средно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни продукти. Уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения се владеят на ниво напреднали, а уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор производство на цимент, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е слаба. **Преобладава ниво напреднали и средно ниво, а някои дигитални умения се владеят на основно ниво.**

Спецификата в нивата на владеење на различните компетентности трябва да се вземе предвид при обучението за развитие на дигитални умения и компетентности. Препоръчително е обучението да бъде ориентирано към ниво, като целта да бъде да се затвърдят и надградят наличните умения. Заедно с това обучаваните лица е препоръчително да получават и нови знания в съответните области, респективно да им бъдат изграждани нови дигитални умения.

6.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението на изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за упражняването на професията Експерт, продажби:

Таблица 44.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ЕКСПЕРТ, ПРОДАЖБИ**

24215028 Експерт, продажби (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Средно	Налице е пълно съответствие между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се помисли за опреснителен модул, чрез който да се затвърдят наличните умения и евентуално да се усвоят нови умения, отговарящи на новостите в областта.
	2) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Напреднали	Налице е пълно съответствие между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се помисли за опреснителен модул, чрез който да се затвърдят наличните умения и евентуално да се усвоят нови умения, отговарящи на новостите в областта.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е обучение с цел развитие на надграждащи умения в тази област.
	4) Познаване и прилагане на онлайн	Високо	Основно	Има голяма разлика между текущото

	етикет (2.5)	специализирано - 7		ниво и изискващото се ниво. Необходимо е много сериозно обучение, което да преодолее съществуващия дефицит.
	5) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Високо специализирано - 7	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е обучение с цел развитие на надграждащи умения в тази област.
	6) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е обучение с цел развитие на надграждащи умения в тази област.
	7) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е обучение с цел развитие на надграждащи умения в тази област.
	8) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е обучение с цел развитие на надграждащи умения в тази област.
	9) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти	Високо специализирано - 7	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е обучение с цел развитие на надграждащи

	(5.3)			умения в тази област.
	10) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Основно	Има голяма разлика между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е много сериозно обучение, което да преодолее съществуващия дефицит.
	Специфични дигитални умения:			

Направените препоръки отразяват особеностите в дигиталните умения на лицата от групата Експерт, продажби. Учебната програма следва да се настрои гъвкаво спрямо реалностите – където нивата са по-ниски, е необходимо по-сериозно обучение, а там, където нивата се припокриват са достатъчни опреснителни модули, даващи възможност за затвърждаване на наличните умения и изграждане на нови умения, отговарящи на по-високи нива.

6.3. ДИСПЕЧЕР ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА

6.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Диспечер транспортни средства:

Таблица 45.

**Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ДИСПЕЧЕР ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владение
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и	Средно

дигитално съдържание.	
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Диспечер транспортни средства в икономически сектор 38, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни. Уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание се владеят на средно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Две от уменията са развити на средно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Останалите четири умения се владеят на основно ниво – тук отнасяме уменията за споделяне на данни и дигитално съдържание, уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание. Основно се владеят уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите, а умения за програмиране напълно липсват;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални

умения. И четирите умения да развити на основно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността, уменията за защита на здравето и благосъстоянието и уменията за защита на околната среда;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения, уменията за уменията за креативно използване на дигитални технологии за създаване на знания и иновативни процеси и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. На средно ниво са уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Оператор производство на цимент, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е слаба. **Преобладават две нива на владееене и основно и средно.**

Това е препоръчително да се вземе предвид при разработването на учебната програма за обучението за развитие на дигитални умения и компетентности. Обучението би могло да се ориентира към средно ниво, но да се имат предвид тези дигитални умения, по които компетенциите са развити на основно ниво.

6.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владееене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

Тук представяме резултатите от сравнението между изискващите се нива и текущите нива на владееене на тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил на професията Диспечер транспортни средства. Заедно с това за всяка група дигитални умения се формулира обща препоръка за характера и съдържанието на обучението, което е необходимо в конкретния случай:

Таблица 46.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ДИСПЕЧЕР ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА**

43232007 Диспечер транспортни средства (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	3) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	4) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	5) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се

				ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	6) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Основно	Текущото ниво е три нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	7) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е две нива по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучението да се ориентира към изграждане на съответстващи умения.
	Специфични дигитални умения:			

Общото впечатление от сравнението е, че текущите нива на дигитални умения, необходими за изпълнението на професията Диспечер транспортни средства, са по-ниски от изискващите се. Това означава, че е необходимо да се проведе задълбочено обучение, даващо поне средни нива по необходимите за професията дигитални умения.

6.4. ОТГОВОРНИК ДИСПЕЧЕРИ, КУРИЕРСКИ УСЛУГИ

6.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Отговорник диспечери, куриерски услуги:

Таблица 47.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ОТГОВОРНИК ДИСПЕЧЕРИ, КУРИЕРСКИ УСЛУГИ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Напреднали
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.		Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Напреднали
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.		Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч.		Средно

избягване на рисковете.	
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Средно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Отговорник диспечери, куриерски услуги в икономически сектор 38, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че най-високо са развити уменията за управление на данни – ниво напреднали. На средно ниво са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Основно е нивото на развитие на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Две от уменията са развити на ниво напреднали – това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за сътрудничество чрез дигитални

www.eufunds.bg

технологии. Други три умения – уменията за участие в граждански процеси, уменията за прилагане на онлайн етикета и уменията за управление на дигитална идентичност, са развити на средно ниво. Уменията за споделяне на данни и дигитално съдържание се владеят на основно ниво;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание и познаването на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Уменията за програмиране са средно развити;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, а също така и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. Ниво напреднали установяваме по отношение на другите два типа умения - умения за защита на личните данни и поверителността и умения за защита на околната среда;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения. Уменията за креативно ползване на дигитални технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са средно развити.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Отговорник диспечери, куриерски услуги, следва изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното. **Преобладават две нива – средно и напреднали, което е индикативно и е ориентир за това как да бъде настроена учебната програма.**

6.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се излагат резултатите от сравнението между текущите нива и изискващите се нива на владение по отношение на тези дигитални умения, които са необходимо за изпълнението на професията на Отговорника диспечери, куриерски услуги:

Таблица 48.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ОТГОВОРНИК ДИСПЕЧЕРИ, КУРИЕРСКИ УСЛУГИ**

33393016 Отговорник диспечери, куриерски услуги (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съответствие между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се препоръча опреснителен модул за затвърждаване на уменията и научаване на новости в тази област.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Основно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, с развитие на нови умения.
	3) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало 6	Напреднали	Има пълно съответствие между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се препоръча опреснителен модул за затвърждаване на уменията и научаване на новости в тази област.

	4) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съответствие между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се препоръча опреснителен модул за затвърждаване на уменията и научаване на новости в тази област.
	5) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, с развитие на нови умения.
	6) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съответствие между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се препоръча опреснителен модул за затвърждаване на уменията и научаване на новости в тази област.
	7) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 5	Средно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, с развитие на

			нови умения.
	Специфични дигитални умения:		

Като цяло дигиталната компетентност на лицата от тази група е добре развита, но все пак се установяват някои несъответствия между текущите нива и изискваните се нива. Затова е необходимо да се разработи прецизна обучителна програма, чрез която да се изградят липсващите дигитални умения. Където се прецени за необходимо, могат да се предложат опреснителни модули за затвърждаване на уменията и придобиване на допълнителни знания и умения в областта.

6.5. ИНСПЕКТОР КАЧЕСТВО НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ

6.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инспектор качество на производствените процеси:

Таблица 49.

**Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНСПЕКТОР КАЧЕСТВО НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владее
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения	Напреднали

живот чрез дигитални технологии.	
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Напреднали
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Средно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални

умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инспектор качество на производствените процеси в икономически сектор 38, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание, и средни компетентности спрямо уменията за управление на данни и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Три от уменията се владеят на ниво напреднали – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни и уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии. Другите три умения са развити на средно ниво – това са уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Средно развити са уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание, а умения за програмиране напълно липсват;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. И четирите умения са развити на средно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения. На средно ниво на развитие са уменията за креативно ползване на дигитални технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инспектор качество на производствените процеси, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното равнище. **Преобладават две нива – средно и напреднали, което е добра предпоставка за провеждане на надграждащо обучение.**

6.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

Тук представяме съпоставката на текущите нива и изискващите се нива за тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил на Инспектор качество на производствените процеси, тъй като са прецени като необходими за изпълнението на непосредствените трудови задачи от лицата, упражняващи професията:

Таблица 50.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ИНСПЕКТОР КАЧЕСТВО НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ**

75433004 Инспектор качество на производ- ствените процеси (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 5	Основно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.
	2) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Средно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.

	3) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Би могло да се предложи опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и изграждане на нови, отговарящи на по-високи нива или на новости в областта.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Би могло да се предложи опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и изграждане на нови, отговарящи на по-високи нива или на новости в областта.
	5) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Високо специализирано - 7	Напреднали	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.
	6) Интегриране и			Има

	преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Средно	несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.
	7) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Високо специализирано - 7	Средно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.
	8) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Високо специализирано - 7	Средно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.
	9) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Средно	Има несъответствие между текущото ниво и изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за създаване на липсващите умения.
	Специфични дигитални умения:			

Съпоставката на текущите нива и изискващите се нива очерта серия от дигитални умения, подготовката по които не отговаря на изискващите се нива – текущите нива са една или две степени по-ниски от изискващите се нива. Това означава, че е необходимо подходящо по съдържание обучение, чрез което обучаваните лица да развият липсващите им дигитални умения.

---

7. Сектор 61. Далекосъобщения

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владение на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 61. Далекосъобщения. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

21536003	Инженер телекомуникации
35223006	Техник съобщителна техника
21536015	Специалист телекомуникации
21536014	Експерт комуникации
13303004	Ръководител комуникационни технологии и услуги

7.1. ИНЖЕНЕР ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

7.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инженер телекомуникации:

Таблица 51.

Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНЖЕНЕР ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владение
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално	Високо

съдържание.	специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Високо специализирано
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Високо специализирано
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Високо специализирано
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Високо специализирано
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Напреднали
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Напреднали
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Напреднали

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността инженер телекомуникации в икономически сектор 61, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Тестването на текущите умения показва, че уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание са развити на средно ниво. Напреднали са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание се владеят на високо специализирано ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Всичките шест умения от тази група са развити на високо специализирано ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за участие в граждански процеси, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Уменията за разработване на дигитално съдържание са на ниво напреднали, а уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание и познаването на нормативните регулации за авторското право и лицензиите са на ниво високо специализирано. Уменията за програмиране се оценяват на ниво напреднали;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Високо специализирано е нивото на владееене на уменията за защита на

дигитални устройства и дигитално съдържание. Напреднали са уменията за защита на личните данни и поверителността, а също така и уменията за защита на околната среда. Средно развити са уменията за защита на здравето и благосъстоянието;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три дигитални умения от тази група са развити на ниво напреднали – това са уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения, уменията за креативно ползване на дигитални технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са средно развити. Средно развити са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инженер телекомуникации, следва изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е изключително високо. Десет от уменията се владеят на високо специализирано ниво, което е уникално като ситуация и индикира много високо ниво на владение на дигиталните умения. Това трябва да бъде взето предвид при разработването на учебната програма – очевидно за тази група лица е необходимо да се предостави високо специализирано обучение, което да включва предимно запознаване с новостите в съответните области и изграждането на съответстващи умения в тези области.

7.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се прави съпоставка между текущите нива и изискващите си нива на владение на тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил на Инженер телекомуникации. Очертава се следната картина:

Таблица 52.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ИНЖЕНЕР ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

21536003 Инженер телекомуникации (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо

www.eufunds.bg

				обучение за развитие на средните умения до ниво напреднали.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това, би могло да се помисли за опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и усвояване на нови умения, съответстващи на новостите в областта.
	3) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	6) Сътрудничество чрез дигитални		Високо	Текущото ниво е по-високо от

	технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Напреднало 6	специализирано	изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	7) Познаване и прилагане на онлайн етикет (2.5)	Напреднало 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	8) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Напреднало 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	9) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това, би могло да се помисли за опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и усвояване на нови умения, съответстващи на новостите в областта.
	10) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	11) Програмиране, с цел решаване на даден	Напреднало -		Текущото и изискващото се

	проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	6	Напреднали	ниво напълно съвпадат. Въпреки това, би могло да се помисли за опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и усвояване на нови умения, съответстващи на новостите в областта.
	12) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение по тази тема.
	13) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това, би могло да се помисли за опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и усвояване на нови умения, съответстващи на новостите в областта.
	14) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало ниво - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е

				надграждащо обучение за развитие на средните умения до ниво напреднали.
	15) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това, би могло да се помисли за опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и усвояване на нови умения, съответстващи на новостите в областта.
	16) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на средните умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения:			
	1) Познава принципите на компютърните мрежи и интернет	Напреднало 6		
	2) Идентифицира неправилна конфигурация на мрежовите настройки на устройства и приложения	Напреднало - 6		

Сравнителният анализ на текущите и изискващите се нива показва, че по голяма част от включените в професионалния профил дигитални умения са изградени умения, по-високи от изискващите се. Това е много благоприятна предпоставка за обучението на тази група лица. По други дигитални умения текущите умения напълно съвпадат с изискващите нива. Нашата препоръка е по тези теми да бъде изготвен опреснителен модул и да се предложат нови знания, представящи новостите в областта. Така обучаваните лица ще имат възможност да получат нови знания и да овладеят нови умения, които да повишат още повече тяхната дигитална компетентност.

7.2. ТЕХНИК СЪОБЩИТЕЛНА ТЕХНИКА

7.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността

Техник съобщителна техника:

Таблица 53.

**Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ТЕХНИК СЪОБЩИТЕЛНА ТЕХНИКА**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ		Текущо ниво на владее
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Средно

Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Средно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Техник съобщителна техника в икономически сектор 61, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. И трите тествани дигитални умения са развити на средно ниво. Това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание, уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Четири от уменията са развити на средно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за участие в граждански процеси, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. Уменията за споделяне на данни чрез подходящи дигитални технологии се владеят на ниво напреднали. Основно се владеят уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тази група умения са нееднакво развити. Докато уменията за интегриране и подобряване на дигитално съдържание са средно развити, други две умения се владеят на основно ниво – това са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за програмиране. Липсват компетенции за прилагане на нормативните разпоредби за авторското право и лицензиите;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са три умения от тази група: това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и умения за защита на околната среда. Основно е нивото на владеење на уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Уменията за креативно ползване на дигитални технологии и уменията за идентифициране на нуждите и

технологични решения са средно развити.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Техник съобщителна техника, следва изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното, но има редица дигитални умения, които са под изискващото се ниво и това налага да бъде проведено съответстващо обучение.

7.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа правим съпоставка на текущите нива и изискващите се нива и правим това само по отношение на тези дигитални умения, които са идентифицирани като необходими за упражняването на професията Техник съобщителна техника:

Таблица 54.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ТЕХНИК СЪОБЩИТЕЛНА ТЕХНИКА

35223006 Техник съобщителна техника (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Средно - 4	Средно	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това, препоръчително е да се предложи опреснителен модул за запознаване с новостите в областта и изграждане на нови умения.
	2) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на

				наличните средни умения до ниво напреднали.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това, препоръчително е да се предложи опреснителен модул за запознаване с новостите в областта и изграждане на нови умения.
	4) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	5) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	6) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало- 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на

				наличните основни умения до ниво напреднали.
	7) Защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда (4.4)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	8) Разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения: „Идентифициране на неправилна конфигурация на мрежовите настройки на устройства и приложения“ Ниво: напреднало - 5			

За лицата от професията Техник съобщителна техника се установи относително добра обща дигитална компетентност, но по отношение на включените в професионалния профил умения установяваме дефицити. Те са конкретно посочени в горната сравнителна таблица, като за всяко умение е препоръчано подходящ тип обучение.

7.3. СПЕЦИАЛИСТ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

7.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Специалист телекомуникации:

Таблица 55.

**Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
СПЕЦИАЛИСТ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владее
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Високо специализирано
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ		
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.		Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.		Високо специализирано
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.		Високо специализирано
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ		
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.		Напреднали

Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Напреднали
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Напреднали
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Средно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Специалист телекомуникации в икономически сектор 61, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че най-високо са развити уменията за управление на данни – високо специализирано ниво. На ниво напреднали са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Средно е нивото на развитие на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални

умения. Ниво напреднали е установено по отношение на уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Другите пет дигитални умения са развити на високо специализирано ниво. Това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за участие в граждански процеси, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията са на високо специализирано ниво – това са уменията за интегриране и подобряване на дигитално съдържание, уменията за прилагане на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране. Уменията за разработване на дигитално съдържание са на ниво напреднали;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две от уменията са развити на ниво напреднали – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на личните данни поверителността. Средно развити са уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на средно ниво – това са уменията за креативно използване на дигиталните технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. На ниво напреднали са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Специалист телекомуникации, следва изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е много високо. Девет от дигиталните умения се владеят на високо специализирано ниво, а други шест са развити на ниво напреднали. Това е отлична предпоставка за провеждането на качествено обучение сред тази група лица.

7.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

Тук представяме сравнителна таблица, в която паралелно са описани текущите и изискващите се нива за тези дигитални умения, които са необходими за упражняването на професията Специалист телекомуникации. Сравнителният анализ очертава съответствията, както и дефицитите по отношение на определени дигитални умения:

Таблица 56.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
СПЕЦИАЛИСТ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ**

21536015 Специалист телекомуникации (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до нови напреднали.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това препоръчваме опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новости в областта.
	3) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е

	технологии (2.1)			необходимо обучение.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	6) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това препоръчваме опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новости в областта.
	8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	9) Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това препоръчваме опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с

				новости в областта.
	10) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това препоръчваме опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новости в областта.
	11) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до нови напреднали.
	12) Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това препоръчваме опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новости в областта.
	13) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно

				съвпадат. Въпреки това препоръчваме опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новости в областта.
	14) Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до нови напреднали.
	15) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до нови напреднали.
	Специфични дигитални умения:			
	Познава принципите на компютърните мрежи и интернет	Високо специализирано - 7	Установеното ниво е напълно достатъчно за качествено изпълнение на непосредствени трудови задачи.	
	Идентифициране на неправилна конфигурация на мрежовите настройки на устройства и приложения	Високо специализирано - 7	Установеното ниво е напълно достатъчно за качествено	

			изпълнение на непосредствени -те трудови задачи.	
--	--	--	---	--

За четири от дигиталните умения, включени в състава на професионалния профил на Специалист телекомуникации, е направена препоръка за надграждащо обучение, тъй като установените текущи нива са с една степен по-ниски от изискващите се нива. За останалите дигитални умения текущите нива са или по-високи от изискващите се нива, или напълно съвпадат с тях. Направени са препоръки в тази връзка, като по преценка на обучителя на тази група лица могат да бъдат предлагани опреснителни учебни модули, с цел запознаване с новостите в областта и изграждане на съответстващи дигитални умения.

7.4. ЕКСПЕРТ КОМУНИКАЦИИ

7.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Експерт комуникации:

Таблица 57.

Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения от лица, упражняващи професията/ длъжността ЕКСПЕРТ КОМУНИКАЦИИ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ		Текущо ниво на владение
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално		Високо

съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Високо специализирано
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Високо специализирано
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Напреднали
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Напреднали
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Напреднали
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Напреднали
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Средно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се

групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Експерт комуникации в икономически сектор 61, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тестваните умения се владеят на средно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание са развити на ниво напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Уменията са развити в нееднаква степен. Високо специализирано ниво е установено по отношение на четири дигитални умения: това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. На ниво напреднали са уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, а уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии са на средно ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Уменията от тази група са различно развити. Две от тях са на ниво напреднали: това са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за прилагане на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание са на високо специализирано ниво, а уменията за програмиране се оценяват на средно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали за уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на личните данни и поверителността. Средно развити са уменията за защита на личните данни и поверителността, а също така и уменията за защита на околната среда;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Три от тях са средно развити: това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми, уменията за креативно използване на дигитални технологии и уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения са развити на ниво напреднали.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Експерт комуникации, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното. **Преобладават две нива – средно и напреднали, като отделни умения се владеят на високо специализирано ниво. Това е много добра основа за провеждането на надграждащо обучение и развитие на наличните умения до по-високи нива.**

7.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме сравнението между текущите нива и изискващите се нива на тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил на професията Експерт комуникации. Сравнението очерта областите, в които има съответствие между текущите и изискващите се нива, както и областите, в които има дигитални дефицити:

Таблица 58.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ЕКСПЕРТ КОМУНИКАЦИИ**

21536014 Експерт комуникации (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво

				напреднали.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	3) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това се препоръчва опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите от областта.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение в областта.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение в областта.
	6) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо

				обучение в областта.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това се препоръчва опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите от областта.
	8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение в областта.
	9) Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това се препоръчва опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите от областта.
	10) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това се препоръчва опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите от

				областта.
	11) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това се препоръчва опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите от областта.
	12) Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	13) Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения (5.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това се препоръчва опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаване с новостите от областта.
	14) Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо

				обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	15) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало ниво - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения: Идентифициране на неправилна конфигурация на мрежовите настройки на устройства и приложения	Напреднало ниво - 6	Установеното ниво е достатъчно за качествено изпълнение на текущите трудови задължения	

Направените препоръки са препоръчителни и съдържанието на обучението ще бъде разработено по преценка на учителя, като се стъпи на представената в горната сравнителна таблица информация

7.5. РЪКОВОДИТЕЛ КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И УСЛУГИ

7.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Ръководител комуникационни технологии и услуги:

Таблица 59.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
РЪКОВОДИТЕЛ КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И УСЛУГИ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Напреднали
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч.	Основно

избягване на рисковете.	
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Ръководител комуникационни технологии и услуги в икономически сектор 61, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Тестването на текущите дигитални умения установи, че две от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Средно развити са уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Две от уменията са на ниво напреднали – това са уменията за споделяне на

данни чрез подходящи дигитални технологии и уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии. Други две умения са средно развити – това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Две умения са на ниво основно – това са уменията по отношение на онлайн етикета и уменията за управление на дигитална идентичност;

- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Основно развити са уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание. Не са изградени компетенции по отношение на две дигитални умения – уменията за нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията са развити на основно ниво – това са уменията за защита на личните данни и поверителността, уменията за защита на здравето и благосъстоянието и уменията за защита на околната среда;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите дигитални умения от тази група са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Ръководител комуникационни технологии и услуги, следва изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е под средното.

7.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от съпоставянето на текущите и изискващите се нива по отношение дигиталните умения, включени в професионалния дигитален профил за професията Ръководител комуникационни технологии и услуги. Следващата сравнителна таблица представя основните резултати от направеното сравнение:

Таблица 60.

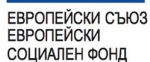
**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
РЪКОВОДИТЕЛ КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И УСЛУГИ**

13303004 Ръководител комуникационни и технологии и услуги (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напредно о - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	2) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напредно о - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напредно о - 6	Напреднали	
	4) Сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания (2.4)	Напредно о - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения

				до ниво напреднали.
	5) Познание и прилагане на онлайн етикет (2.5)	Напреднал о - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	6) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Напреднал о - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднал о - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднал о - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	9) Умения за защита на			Липсата на

	дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напредно - 6	Няма компетенции	каквито и да е компетенции предполага въвеждащо обучение, което да изгради първоначални умения в тази област. След време е препоръчително ново обучение за развити е наумения от по-високо ниво.
	10) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напредно - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	11) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напредно - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	12) Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми (5.1)	Напредно - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.

За лицата от тази професионална група се установиха редица дигитални дефицити, включително липса на каквито и да е умения по отношение на едно от дигиталните умения. Предвид това е необходимо да се планира обучение с достатъчно богато съдържание и достатъчна продължителност (учебни часове), за да се изградят липсващите дигитални компетентности.

8. Сектор 87. Медикосоциални грижи с настаняване

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владеење на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 87. Медикосоциални грижи с настаняване. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

22646005	Медицински рехабилитатор, ерготерапевт
23596012	Педагог
53111001	Детегледачка
53211002	Санитар
53291008	Трудотерапевт

8.1. МЕДИЦИНСКИ РЕХАБИЛИТАТОР, ЕРГОТЕРАПЕВТ

8.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Медицински рехабилитатор, ерготерапевт:

Таблица 61.

Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения от лица, упражняващи професията/ длъжността МЕДИЦИНСКИ РЕХАБИЛИТАТОР, ЕРГОТЕРАПЕВТ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владеење
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално	Напреднали

съдържание.	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Напреднали
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Медицински рехабилитатор, ерготерапевт в икономически сектор 87, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. При тестването на текущите дигитални умения за тази група компетентности се установи, че две от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни са развити на ниво напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии са развити на ниво Високоспециализирано, а уменията за комуникация и взаимодействие са на ниво напреднали. Две от дигиталните умения – умения за участие в гражданските процеси и уменията за управление на дигитална идентичност, се владеят на средно ниво, а други две умения – умения за споделяне на данни и умения за прилагане на онлайн етикет, се владеят на основно ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити три дигитални умения – това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за интегриране, подобряване и преработване на дигитално съдържание и уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Основно развити са уменията за програмиране;

- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. И четирите умения са развити на средно ниво;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите умения се владеят на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Медицински рехабилитатор, ерготерапевт, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е около и над средното равнище. **Преобладават две нива – средно и напреднали, което е добра предпоставка за провеждане на надграждащо обучение. Но също така има немалко дигитални умения, които се владеят на основно ниво, което предполага да се положат специални усилия яза надграждането на тези дигитални умения.**

8.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението между текущите нива и изискващите се нива на тези дигитални умения, които са включени в състава на професионалния профил на Медицински рехабилитатор, ерготерапевт:

Таблица 62.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **МЕДИЦИНСКИ РЕХАБИЛИТАТОР, ЕРГОТЕРАПЕВТ**

22646005 Медицински рехабилитатор , ерготерапевт (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните основни знания до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се

	съдържание (1.2)			ниво. Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните основни знания до средно ниво.
	3) Управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 5	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул, който да запознае обучаваните лица с новостите в областта и да изгради съответните нови умения.
	4) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул, който да запознае обучаваните лица с новостите в областта и да изгради съответните нови умения.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво.

	подходящи дигитални технологии (2.2)			Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните основни знания до ниво напреднали.
	6) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Средно	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул, който да запознае обучаваните лица с новостите в областта и да изгради съответните нови умения.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул, който да запознае обучаваните лица с новостите в областта и да изгради съответните нови умения.
	8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на	Напреднало - 6	Напреднали	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото

	дигитално съдържание (3.2)			се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул, който да запознае обучаваните лица с новостите в областта и да изгради съответните нови умения.
	9) Програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача (3.4)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните основни знания до ниво напреднали.
	10) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Средно - 4	Средно	Има пълно съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Би могло да се предвиди опреснителен модул, който да запознае обучаваните лица с новостите в областта и да изгради съответните нови умения.
	11) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво.

				Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните средни знания до ниво напреднали.
	12) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните средни знания до ниво напреднали.
	13) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение, което да разшири наличните основни знания до средно ниво.
	Специфични дигитални умения: Работа със специализирана медицинска апаратура, в съответствие с изпълняваните рехабилитационни процедури	Високо специализирано – 7 или 8	Нивото е достатъчно за изпълнението на непосредствените трудови задачи	

Направените препоръки отразяват реалното състояние на дигиталните компетентности на лицата от професията Медицински рехабилитатор, ерготерапевт и показват какви акценти следва да бъдат дадени при разработването на учебната програма за тази професия.

8.2. ПЕДАГОГ

8.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Педагог:

Таблица 63.

**Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ПЕДАГОГ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владение
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции

Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Няма компетенции
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владение. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владение – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Педагог в икономически сектор 87, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се

включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание, и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание са развити на ниво напреднали;

- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Пет от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. Няма изградени компетенции по отношение на уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На основно ниво са развити уменията за разработване на дигитално съдържание. Спрямо другите три дигитални умения не са изградени компетенции – става дума за уменията за интегриране и подобряване на дигитално съдържание, уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Нито едно от четирите умения не е развито – липсват каквито и да е компетенции, дори основни;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Липсват компетенции по отношение на всичките четири дигитални умения.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Педагог, произтича изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е на много ниско равнище. **Преобладават две нива – основно или липса на каквито и да е компетенции. Това е огромно предизвикателство пред обучението, защото е очевидно, че трябва да се работи за създаване на основни компетенции по редица важни за съвременния човек дигитални умения.**

8.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа правим съпоставка между текущите нива на владение и

изискващите се нива на владение на тези дигитални умения, които са идентифицирани като необходими за упражняване на професията Педагог:

Таблица 64.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
ПЕДАГОГ**

23596012 Педагог (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до средно ниво.
	3) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно 4	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до средно ниво.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните

				умения до ниво напреднали.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до средно ниво.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с едно ниво по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на основните умения до средно ниво.
	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Няма компетенции	За тази група дигитални умения липсват каквито и да е компетентности. Необходимо е въвеждащо обучение за създаване на първоначални умения. След време е необходимо повторно обучение за изграждане на средно и напреднало ниво.
	8) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Няма компетенции	За тази група дигитални умения липсват каквито и да е компетентности. Необходимо е въвеждащо обучение за създаване на първоначални

				умения. След време е необходимо повторно обучение за изграждане на средно и напреднало ниво.
	9) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Няма компетенции	За тази група дигитални умения липсват каквито и да е компетентности. Необходимо е въвеждащо обучение за създаване на първоначални умения. След време е необходимо повторно обучение за изграждане на средно и напреднало ниво.
	10) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно - 4	Няма компетенции	За тази група дигитални умения липсват каквито и да е компетентности. Необходимо е въвеждащо обучение за създаване на първоначални умения. След време е необходимо повторно обучение за изграждане на средно и напреднало ниво.
	Специфични дигитални умения:			

Направените препоръки ще ориентират разработването на учебната програма, включително и чрез открояването на тези области, в които липсват каквито и да е дигитални компетенции.

8.3. ДЕТЕГЛЕДАЧКА

8.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Детегледачка:

Таблица 65.

Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ДЕТЕГЛЕДАЧКА

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Средно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Няма компетенции
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за

четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Детегледачка в икономически сектор 87, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание, и средни компетентности спрямо уменията за управление на данни. Уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание изобщо не са развити, т.е. липсват дигитални компетенции;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Четири от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигитална идентичност. Уменията за прилагане на онлайн етикет са развити на средно ниво, а по отношение уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии изцяло липсват изградени компетенции;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тази област на дигитални умения е много слабо развита. Установяваме основни познания по отношение уменията за разработване на дигитално съдържание. Уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание, уменията за нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране изобщо не са развити;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Тестването разкри, че изцяло липсват компетентности и за четирите дигитални умения;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Не са изградени никакви умения и по четирите дигитални умения.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Детегледачка, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното равнище. **Преобладават две нива – липса на компетенции и основно ниво. Нужна е много сериозна работа с лицата от професията Детегледачка, с цел придобиване на основни познания и умения по ключовите за съвременния човек дигитални умения,**

8.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се представят резултатите от съпоставката на текущите нива и изискващите се нива, като това се прави само за тези дигитални умения, които са необходими за упражняването на професията на Детегледачката:

Таблица 66.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ДЕТЕГЛЕДАЧКА

53111001 Дете-гледачка (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Основно - 2	Основно	Има съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Въпреки това е необходимо много сериозно обучение, за да се затвърдят наличните умения и да се надградят, отчитайки новостите в тази област.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Основно- 2	Основно	Има съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Въпреки това е необходимо много сериозно обучение, за да се затвърдят наличните умения и да се надградят, отчитайки новостите в тази област.
	3) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални	Основно - 2	Основно	Има съвпадение между текущото и изискващото се ниво. Въпреки

	средства (3.1.)			това е необходимо много сериозно обучение, за да се затвърдят наличните умения и да се надградят, отчитайки новостите в тази област.
	Специфични дигитални умения:			

Както става ясно от представената информация, за детегледачката не се изискват специфични дигитални умения. Необходими са три основни дигитални умения, достатъчни за изпълнението на непосредствените трудови ангажименти.

Въпреки това считаме, че предвид особената важност на професията на детегледачката, би следвало към тази професия да се подходи с по-голямо внимание. Необходимо е да се разработи добре прецизирана учебна програма, в резултат на която детегледачката да усвои основни познания в областта на дигиталните компетентности, необходими за взаимодействието и комуникацията в съвременния свят.

8.4. САНИТАР

8.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Санитар:

Таблица 67.

**Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
САНИТАР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владение
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	

Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Няма компетенции
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Няма компетенции
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Няма компетенции
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Няма компетенции
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Няма компетенции
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Няма компетенции
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Няма компетенции
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции

Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции
--	------------------

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Санитар в икономически сектор 87, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Лицата не притежават компетенции по нито едно от оценяваните дигитални умения;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. И в тази област установяваме пълна липса на каквито и да е компетенции;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. И тук положението е аналогично – тотална липса на компетенции
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Няма компетенции и по четирите тествани дигитални умения;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Нито едно от тестваните дигитални умения не е развито, дори в минимална степен. Липсват компетенции.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Санитар, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е на безпрецедентно ниско равнище. Нито едно от 21-те тествани общи дигитални умения не е развито, дори в минимална степен.

8.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владене на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме сравнението между изискващите се нива и реалните нива на владене на дигиталните умения, включени в професионалния профил на Санитаря:

Таблица 68.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
САНИТАР**

53211002 Санитар (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно - 3	Няма компетенции	Тотално липсват компетенции. Необходимо е много сериозно въвеждащо обучение за изграждане на първоначални базисни умения. Препоръчително е след време обучението да се повтори, но вече с друга програма, като се работи за надграждане на наличните основни умения.
	2) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Средно - 3	Няма компетенции	Тотално липсват компетенции. Необходимо е много сериозно въвеждащо обучение за изграждане на първоначални базисни умения. Препоръчително е след време обучението да се повтори, но вече с друга програма, като се работи за надграждане на наличните основни умения.
	3) Разработване на дигитално съдържание, в	Средно - 4	Няма компетенции	Тотално липсват компетенции. Необходимо е

	различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)			много сериозно въвеждащо обучение за изграждане на първоначални базисни умения. Препоръчително е след време обучението да се повтори, но вече с друга програма, като се работи за надграждане на наличните основни умения.
	Специфични дигитални умения:			

Липсата на каквито и да е дигитални компетентности е до известна степен смущаваща, но това са фактите от проведеното тестване и трябва да настроим нашите инструменти в съответствие с реалностите. По наша преценка, тази група лица се нуждаят на първо време от въвеждащо обучение, в резултат от което да бъдат поставени основите на базова дигитална компетентност. Като втори етап в обучението може да се предвиди предоставяне на надграждащо обучение, което да стъпи на създадените основни умения и да ги надгради.

8.5. ТРУДОТЕРАПЕВТ

8.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Трудотерапевт:

Таблица 69.

Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения от лица, упражняващи професията/ длъжността ТРУДОТЕРАПЕВТ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владение
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1:	

www.eufunds.bg

Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Напреднали
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Напреднали
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии	Основно

за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Трудотерапевт в икономически сектор 87, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица притежават компетенции на основно ниво по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Напреднали са компетентностите на лицата от тестваната група спрямо уменията за управление на данни;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Три от уменията се владеят на ниво напреднали – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за прилагане на онлайн етикет. Другите три умения са основно развити – това са уменията за споделяне на данни, уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигиталната идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание. Средно ниво установяваме по отношение владееенето на уменията за

прилагане на нормативните разпоредби за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране;

- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от тестваните умения са развити на средно ниво – това са уменията за защита на дигиталните устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. Основно развити се уменията за защита на околната среда.
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите умения от тази група са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Трудотерапевт, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното равнище. Различните умения са развити в нееднаква степен – варират от основно ниво до ниво напреднали. Тази особеност трябва да се вземе предвид при разработването на учебната програм.

8.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част от анализа съпоставяме наличните нива и изискващите се нива за тези дигитални умения, които са идентифицирани като необходими за изпълнението на непосредствените трудови ангажименти на Трудотерапевта. Следващата таблица представя в синтезиран вид резултатите от сравнението:

Таблица 70.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ТРУДОТЕРАПЕВТ

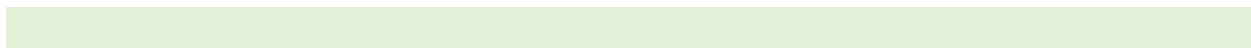
53291008 Трудотерапевт (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение,

				което да развие базисните умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, което да развие базисните умения до средно ниво.
	3) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно 4	Напреднали	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не необходимо обучение.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, което да развие базисните умения до ниво напреднали.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, което да

				развие базисните умения до средно ниво.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 5	Напреднали	Текущото ниво изцяло съответства на изискващото се ниво. Би могло да се предложи опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Напреднали	Текущото ниво изцяло съответства на изискващото се ниво. Би могло да се предложи опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	8) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, което да развие базисните умения до средно ниво.
	9) Креативно използване на дигиталните	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-

	технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)			ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, което да развие базисните умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения:			

Предвид относително добрата обща дигитална компетентност на лицата от професията Трудотерапевт, не очакваме трудности при провеждането на обучението. Отделни дигитални умения са по-ниско развити, отколкото е необходимо, но тези дефицити могат да бъдат преодоляни чрез подходящо надграждащо обучение. Препоръчваме дори и спрямо тези дигитални умения, за които има съответствие между текущите и изискващите се нива, да се направи обучение, целта на което да бъде затвърждаване на наличните знания и умения и запознаване с новостите в съответната област. Това ъпгрейдване на уменията, дори и в рамките на едно и също ниво, ще бъде полезно за лицата от професията на Трудотерапевта.

9. Сектор 88. Социална работа без настаняване

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владение на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 88. Социална работа без настаняване. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

22666001	Логопед
22645001	Рехабилитатор
26346001	Психолог
26356003	Социален работник
22653002	Инструктор хранене

9.1. ЛОГОПЕД

9.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Логопед:

Таблица 71.

Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ЛОГОПЕД

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владение
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално	Напреднали

съдържание.	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Напреднали
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Високо специализирано
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Логопед в икономически сектор 88, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тестваните дигитални умения се владеят на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание са развити на нива напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Три от уменията се владеят на ниво напреднали – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни и уменията за управление на дигитална идентичност. Другите три умения са развити на високо специализирано ниво – това са уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание. Други две умения са развити на средно ниво: това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за прилагане на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Уменията за програмиране се владеят на основно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са уменията за защита на дигитални устройства и

дигитално съдържание и уменията за защита на околната среда. На основно ниво на уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Според направеното тестване, и четирите умения са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Логопед, се налага изводът, че дигиталната компетентност на тази група лица е неравномерно развита. Има област (комуникация и сътрудничество), в която тези лица имат умения на най-високо специализирано ниво. В същото време, в други области, като разрешаване на проблеми, уменията им са развити на основно ниво. Тези особености трябва да се имат предвид при разработването на учебна програма за лицата от професията Логопед.

9.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението между текущите нива и изискващите се нива и правим това само по отношение на тези дигитални умения, които са идентифицирани като необходими за професията Логопед и поради това са включени в професионалния дигитален профил на тази професия:

Таблица 72.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ЛОГОПЕД

22666001 Логопед (Финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е задълбочено обучение, в резултат на

				което основните умения да се надградят до ниво напреднали.
	2) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, чрез който да се затвърдят наличните умения и обучаваните да се запознаят с новостите в областта.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, чрез който да се затвърдят наличните умения и обучаваните да се запознаят с новостите в областта.
	4) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Напреднали	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	5) Разработване на дигитално съдържание, в	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-

	различни формати и с различни дигитални средства (3.1)			ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, в резултат на което средните умения да се развият до ниво напреднали.
	6) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото и изискващото се ниво съвпадат. Би могло да се помисли за опреснителен модул, чрез който да се затвърдят наличните умения и обучаваните да се запознаят с новостите в областта.
	7) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е задълбочено обучение, в резултат на което основните умения да се надградят до ниво напреднали.
	8) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото

	и иновативни процеси и продукти (5.3)			се. Необходимо е задълбочено обучение, в резултат на което основните умения да се надградят до ниво напреднали.
	9) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение, в резултат на което основните умения да се надградят до средно ниво.
	Специфични дигитални умения:			

Потребността от обучение за лицата от професията Логопед е очевидна, като учебната програма трябва внимателно да се разработи и прецизира тематично. Уменията на тази група лица са отлични в определени области, но по отношение на други дигитални умения е необходимо сериозно надграждащо обучение. Благоприятното в случая е, че като цяло лицата от професията Логопед имат добра обща дигитална култура и това ще облекчи процеса по обучение, целящо изграждане на по-високи нива в определени области.

9.2. РЕХАБИЛИТАТОР

9.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са

дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Рехабилитатор:

Таблица 73.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
РЕХАБИЛИТАТОР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Средно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Средно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално	Няма компетенции

съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Няма компетенции
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Няма компетенции
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Рехабилитатор в икономически сектор 88, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Тестването установи, че две от уменията са развити на основно ниво: това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. На ниво напреднали се намират уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание;

- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Две от уменията се владеят на средно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. Други три умения се владеят на основно ниво – това са уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. По отношение уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии липсват компетенции;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво основно са развити уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание. Изцяло липсват умения по отношение на две дигитални умения – уменията за познаване и прилагане на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две от уменията са развити на основно ниво – това са уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. Няма компетенции в областта на две умения – уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на околната среда;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И по четирите тествани дигитални умения липсват каквито и да е компетентности.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Рехабилитатор, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е под средното равнище. **Повечето дигитални умения са развити на основно ниво, а някои важни дигитални умения изобщо не са развити. Това поставя специфични изисквания към учебната програма и към съдържанието на предоставяното обучение.**

9.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа правим съпоставка между текущите нива и изискващите се нива на тези дигитални умения, които са абсолютно необходими за упражняването на професията Рехабилитатор:

Таблица 74.

**Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење
на дигиталните умения, идентифицирани като необходими
за изпълнението на професията/ длъжността
РЕХАБИЛИТАТОР**

22645001 Рехабилитатор (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	3) Комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно надграждащо

				обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	8) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за

				развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	9) Защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения:			

9.3. ПСИХОЛОГ

9.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Психолог:

Таблица 75.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ПСИХОЛОГ**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали

www.eufunds.bg

Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познание и прилагане на онлайн етикет.	Напреднали
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Високо специализирано
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред

тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Психолог в икономически сектор 88, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тестваните дигитални умения се намират на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание са развити на ниво напреднали;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Три от уменията се владеят на ниво високо специализирано – това са уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за управление на дигиталната идентичност. Уменията за прилагане на онлайн етикет се владеят на ниво напреднали, като това е новото на владееене и по отношение на уменията за комуникация и взаимодействие. Основно развити са уменията за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Най-добре развити, на високо специализирано ниво, са уменията за интегриране, подобряване и преработване на дигитално съдържание. Уменията за разработване на дигитално съдържание са развити на ниво напреднали. Прилагането на авторското право и лицензиите се владее на средно ниво, а уменията за програмиране са развити на основно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията

за защита на здравето и благосъстоянието. Другите две умения – умения за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда са на ниво основно;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Психолог, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е над средното равнище. **Прави впечатление, че отделни дигитални умения са много добре развити и формират област на средна дигитална компетентност, но в същото време има и умения, които са развити на основно, базово ниво. Това трябва да се има предвид при разработването на учебната програма за лицата, упражняващи професията Психолог.**

9.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението на текущите и изискващите се нива по отношение на тези дигитални умения, които са идентифицирани като необходими за упражняването на професията Психолог и поради това са включени в състава на професионалния профил за тази професия:

Таблица 76.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ПСИХОЛОГ**

26346001 Психолог (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Наложително е сериозно обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.

	2) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво напълно съвпада с изискващото се ниво. Въпреки това, би могло да се помисли за опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	3) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Наложително е сериозно обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	4) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Високо специализирано	Текущото ниво е с две степени по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения.
	5) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Високо специализирано 7	Напреднали	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на напредналите умения до високо специализирано ниво.

	6) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение за тази група дигитални умения.
	7) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Наложително е сериозно обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	8) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Наложително е сериозно обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	9) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Наложително е сериозно обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения:			

Лицата от професията Психолог извършват специфични дейности, за които са им

необходими определени дигитални умения. Тестването показва, че някои от необходимите дигитални умения се владеят дори на по-високо ниво, отколкото се приема за препоръчително и желателно. Но спрямо други дигитални умения има изоставане. Предвид тези особености в дигиталната компетентност на психолозите, е необходимо добре прецизирано обучение, което да засили и затвърди наличните умения, да запознае обучаваните лица с новостите в определени области, а където е необходимо – да наглади дефицитите от умения.

9.4. СОЦИАЛЕН РАБОТНИК

9.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Социален работник:

Таблица 77.

Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
СОЦИАЛЕН РАБОТНИК

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ	Текущо ниво на владеење
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Напреднали
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч.	Основно

съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Напреднали
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владение. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят

четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Социален работник в икономически сектор 88, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тестваните дигитални умения са развити на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Напреднали са компетенциите по отношение уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Уменията за комуникация и взаимодействие са развити на ниво напреднали. Също така напреднали е нивото на владеење уменията за познаване и прилагане на онлайн етикет. Прави впечатление, че уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии са много високо развити – на ниво високо специализирано. В същото време, уменията за споделяне на данни и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии са основно развити;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити уменията за разработване на дигитално съдържание. Средно развити са уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание и уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите, а умения за програмиране се владеят на основно ниво;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от тях са развити на основно ниво – това са уменията за защита на дигитални технологии и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда. Едно ниво по-високо (средно ниво) е степента, в която се владеят уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите умения от тази група компетентности са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Социален работник, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е около средното равнище. **Докато**

----- www.eufunds.bg -----

някои умения са по-високо развити, други са в начален стадий. Това е нормално, но трябва да се вземе предвид при разработването на учебната програма за социалните работници.

9.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа съпоставяме оценките за текущите нива на владение и изискващите се нива на владение. Правим това само по отношение на тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил на професията Социален работник. Следващата таблица представя резултатите от сравнението:

Таблица 78.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността СОЦИАЛЕН РАБОТНИК

26356003 Социален работник (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	3) Взаимодействие чрез дигитални технологии	Средно 4	Напредна	

	(2.1)		ли	
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Средно	Текущото ниво напълно съвпада с изискващото се ниво. Въпреки това е препоръчителен опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 6	Напредна ли	Текущото ниво напълно съвпада с изискващото се ниво. Въпреки това е препоръчителен опреснителен модул за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за

				развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	8) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	9) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е сериозно надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	10) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	Специфични дигитални умения:			

Необходимо е сериозно надграждащо обучение за лицата, изпълняващи професията социален работник, предвид установените дефицити от умения в областта на важни за тази професия дигитални компетентности. Социалните работници имат нелоша

първоначална дигитална компетентност, но тя не е достатъчна и следва да се надгради и развие, което ще улесни изпълнението на непосредствените служебни задължения.

9.5. ИНСТРУКТОР ХРАНЕНЕ

9.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Инструктор хранене:

Таблица 79.

Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ИНСТРУКТОР ХРАНЕНЕ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владее
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Няма компетенции
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Няма компетенции
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3:		

СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Няма компетенции
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Няма компетенции
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Няма компетенции
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Няма компетенции
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Няма компетенции
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Няма компетенции

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеее. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеее – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за

съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Инструктор хранене в икономически сектор 88, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи, че тази група лица нямат развити компетенции по отношение на уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание. Основни са техните познания и умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Що се отнася до уменията за управление на данни, то те са на средно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Пет от тези умения се владеят на основно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. Липсват компетенции по отношение уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Лицата от тази професионална група имат много слабо развити дигитални умения в областта на създаване на съдържание. Те могат да интегрират и преработват дигитално съдържание, като уменията им тук са на основно ниво. Не са развити обаче никакви компетенции по отношение на другите три дигитални умения – уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за приложение на нормативните регулации за авторското право и лицензиите и уменията за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. За три от тези дигитални умения липсват каквито и да е компетентности – констатацията е валидна за уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда. На основно ниво са уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за разпознаване и решаване на технически умения и уменията за креативно използване на дигитални технологии. Няма развити компетенции по отношение на уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения и

уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Инструктор по хранене, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е малко над нивото на начинаещите, като по отделни дигитални умения липсват каквито и да е компетентности. **Очевидна е ниската обща дигитална култура на лицата от професията Инструктор по хранене. Това следва да се отчита при разписването на учебната програма за тази група лица.**

9.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се предоставя сравнителна таблица между текущите нива и изискващите се нива по тези дигитални умения, които са преценени като необходими за изпълнението на професията:

Таблица 80.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ИНСТРУКТОР ХРАНЕНЕ**

22653002 Инструктор хранене (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 3	Няма компетенции	За уменията от тази група липсват каквито и да е компетенции. Нужно е двустепенно обучение, което да развие умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 3	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за

				развитие на основните умения до средно ниво.
	3) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на основните умения до средно ниво.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на основните умения до ниво напреднали.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на основните умения до средно ниво.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 5	Няма компетенции	За уменията от тази група липсват каквито и да е компетенции. Нужно е двустепенно

				обучение, което да развие умения до ниво напреднали.
	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на основните умения до ниво напреднали.
	8) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Няма компетенции	За уменията от тази група липсват каквито и да е компетенции. Нужно е двустепенно обучение, което да развие умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения: Работа с програмата „Виртуална кухня“ и с програмата „Храноден“.		Нивото за работа е напреднали – 6. То е достатъчно за успешното боравене със специализирания софтуер.	

Учебната програма за лицата от професията Инструктор хранене трябва да се настрои на ниво начинаещи и да се работи за надграждане на наличните основни умения. В редица области ще се наложи да се изграждат съвсем първоначални знания.

10. Сектор 91. Други дейности в областта на културата

В тази част на документа анализираме резултатите от тестването на текущите нива на владеење на общите дигитални умения сред лицата, упражняващи петте ключови професии/ длъжности, идентифицирани за целите на настоящия проект в икономически сектор 91. Други дейности в областта на културата. Тези пет професии/длъжности са, както следва:

26216011	Музеен педагог
26227003	Главен библиотекар
31153038	Техник механик, кинотехника
44113004	Филмотекар
44113005	Фондохранител, музей/ художествена галерия

10.1. МУЗЕЕН ПЕДАГОГ

10.1.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранияте лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Музеен педагог:

Таблица 81.

Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
МУЗЕЕН ПЕДАГОГ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ		Текущо ниво на владеење
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано

Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Високо специализирано
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Напреднали
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Високо специализирано
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Напреднали
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Напреднали
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Средно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Високо специализирано

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Музеен педагог в икономически сектор 91, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Оценката установи относително високи нива на владеење на тази група дигитални умения. Две от уменията са развити на високо специализирано ниво – това са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание. На основно ниво са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Три от уменията се владеят на високо специализирано ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, умения за споделяне на данни и уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии. По отношение прилагането на онлайн етикет уменията са на ниво напреднали. Уменията за управление на дигитална идентичност са средно развити, а уменията за участие в гражданските процеси чрез дигитални технологии са на основно ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения, като те са развити в различна степен. Уменията за интегриране, преработване и подобряване на дигитално съдържание са развити на високо специализирано ниво. Напреднали е нивото на компетентностите по отношение уменията за разработване на дигитално съдържание. Средно развити са уменията за прилагане на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Липсват умения за програмиране;

- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от тестваните дигитални умения са развити на средно ниво- това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда. На основно ниво са уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на ниво напреднали – това са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми и уменията за идентифициране на нуждите и технологични решения. Уменията са креативно използване на дигитални технологии са средно развити, а уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност са развити на високо специализирано ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Музеен педагог, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е изключително високо. **Шест от дигиталните умения се владеят на високо специализирано ниво, а други три са на ниво напреднали. Тази висока дигитална компетентност е отлична основа за провеждането на обучение сред лицата, упражняващи професията Музеен педагог.**

10.1.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владеење на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от съпоставянето на текущите и изискващите се нива на тези дигитални умения, които в хода на настоящия проект са идентифицирани като необходими за упражняването на професията Музеен педагог. Следващата таблица представя сравнението на нивата и дава общи препоръки за обучението:

Таблица 82.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владеење на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността МУЗЕЕН ПЕДАГОГ

26216011 Музеен педагог (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владеење	Текущо ниво на владеење	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от

	(1.1)			изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Високо специализирано	Текущото ниво е с две степени по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	3) Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание (1.3)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	4) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	5) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	6) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Средно	Текущото ниво съвпада напълно с изискващото се ниво. въпреки това би могло да се предвиди

				опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаван ес новости в областта.
	7) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво съвпада напълно с изискващото се ниво. въпреки това би могло да се предвиди опреснителен модул за затвърждаване на уменията и запознаван ес новости в областта.
	8) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 6	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение.
	9) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	10) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се.

				Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	11) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	12) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	13) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно - 4	Високо специализирано	Текущото ниво е с две степени по-високо от изискващото се ниво. Не е необходимо обучение.
	Специфични дигитални умения:			

Предвид много високата обща дигитална компетентност на лицата от професията Музеен педагог, може да им бъде предложено по-високо таргетирано надграждащо обучение,

www.eufunds.bg

Проект № BG05M9OP001-1.128-0005-C01 „Дигитална подкрепа“, по процедура BG05M9OP001-1.128 „Развитие на дигиталните умения“ - Компонент 2”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

целящо надграждане на наличните умения до най-високите специализирани нива.

10.2. ГЛАВЕН БИБЛИОТЕКАР

10.2.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Главен библиотекар:

Таблица 83.

**Текущи нива на владеење на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ГЛАВЕН БИБЛИОТЕКАР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		Текущо ниво на владеење
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Високо специализирано
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Високо специализирано
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.		Високо специализирано
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.		Високо специализирано
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.		Високо специализирано
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.		Високо специализирано
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.		Високо специализирано

www.eufunds.bg

ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Напреднали
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Напреднали
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Средно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Средно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Напреднали

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за

четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Главен библиотекар в икономически сектор 91, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Тестването на текущите умения показва, че в тази група компетентностите са различно развити. Уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание се владеят на високо специализирано ниво. Уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание са на ниво напреднали, а уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание са на основно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. И шестте умения са развити на високо специализирано ниво;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На ниво напреднали са развити уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание. Средно развити са познанията за авторското право и лицензиите, а уменията за програмиране изобщо не са развити;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията са на средно ниво – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда. Основно се владеят уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. Две дигитални умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията идентифициране на нуждите и технологични решения и уменията за креативно използване на дигитални технологии за създаване на знания и иновативни продукти. Средно развити са уменията за разпознаване и решаване на технически проблеми. На ниво напреднали се владеят уменията за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Главен библиотекар, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е **над средното равнище. Преобладават две нива – средно и напреднали, което е добра предпоставка за провеждане на надграждащо обучение.**

10.2.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владее на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението между текущите и изискващите се нива по отношение на тези дигитални умения, които са включени в професионалния профил на професията Главен библиотекар. Следващата таблица в синтезиран вид представя направеното сравнение:

Таблица 84.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владее на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността ГЛАВЕН БИБЛИОТЕКАР

26227003 Главен библиотекар (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владее	Текущо ниво на владее	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Напреднало - 6	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това е препоръчително да се предложи опреснителен модел за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	3) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение в тази област.

	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Високо специализирано	Текущото ниво е с една степен по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение в тази област.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Високо специализирано	Текущото ниво е с две степени по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение в тази област.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 5	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това е препоръчително да се предложи опреснителен модел за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Напреднали	Текущото ниво и изискващото се ниво напълно съвпадат. Въпреки това е препоръчително да се предложи опреснителен модел за затвърждаване на наличните умения и запознаване с новостите в областта.
	8) Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите (3.3)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на

				наличните средни умения до ниво напреднали.
	9) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на наличните средни умения до ниво напреднали.
	10) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на наличните средни умения до ниво напреднали.
	11) Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете (4.3)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	12) Креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти (5.3)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се. Необходимо е обучение за надграждане на наличните основни умения до ниво напреднали.
	13) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно 4	Напреднали	Текущото ниво е по-високо от изискващото се. Не е необходимо обучение в тази област.

	Специфични дигитални умения: Работа с програмния продукт АБ Работа с техника за дигитализиране на периодични издания Работа със скенери и с оптични устройства		
--	--	--	--

Представените оценки от тестването на текущите умения сред лица, упражняващи професията Главен библиотекар, показват, че тази група лица притежават много висока обща дигитална компетентност. Вероятно това е свързано с образователните и квалификационните изисквания, които са задължително условие за заемането на тази длъжност. Ето защо считаме, че при разработването на учебната програма за надграждане на наличните дигитални умения е необходимо да се наблегне на тези дигитални умения, които макар и налични, изостават от изискванията към професията. Предвид бурните темпове, с които дигиталните технологии навлизат в този бранш, очакваме изискванията към главния библиотекар да нарастват ежегодно, което ще направи целесъобразно периодичното провеждане на надграждащи обучителни курсове с цел запознаване с новите технологии.

10.3. ТЕХНИК МЕХАНИК, КИНОТЕХНИКА

10.3.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Техник механик, кинотехника:

Таблица 85.

**Текущи нива на владее на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ТЕХНИК МЕХАНИК, КИНОТЕХНИКА**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ		Текущо ниво на владее
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално		Средно

съдържание.	
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Средно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Основно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Основно
Д3.3. Познания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Основно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените

оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Техник механик, кинотехника в икономически сектор 91, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тестваните дигитални умения се владеят на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Уменията за управление на данни са развити на средно ниво;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Пет от уменията се владеят на основно ниво – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за участие в граждански процеси чрез дигитални технологии, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии и уменията за прилагане на онлайн етикет. Средно е нивото на владеење на уменията за управление на дигитална идентичност;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. На основно ниво са развити уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание и уменията за познаване на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Изобщо не са развити уменията за програмиране, съответстващо на потребностите на професията;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три умения от тази група са развити на основно ниво – това са уменията за

защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. Няма развити компетенции по отношение уменията за защита на околната среда;

- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите дигитални умения са развити на основно ниво.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Техник механик, кинотехника, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е на нивото на начинаещите (основно ниво). **Повечето дигитални умения са развити на основно ниво, а за две от дигиталните умения напълно липсват компетенции. Тази особеност следва да се вземе предвид при разработването на учебната програма за лицата, упражняващи професията Техник механик, кинотехника.**

10.3.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа прави съпоставка на текущите и изискващите се нива и правим това само по отношение на тези дигитални умения, които са включени в състава на професионалния профил и са минимално необходими за упражняването на професията на Техника механик, кинотехника:

Таблица 86.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ТЕХНИК МЕХАНИК, КИНОТЕХНИКА**

31153038 Техник механик, кинотехника (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение с цел развитие на наличните основни умения до средно ниво.

	2) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение с цел развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	3) Защита на устройства (4.1.)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение с цел развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	4) Решаване на технически проблеми (5.1.)	Високо специализирано - 7	Основно	Текущото ниво е с три степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение с цел развитие на наличните основни умения до ниво високо специализирано.
	5) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение с цел развитие на наличните основни умения до ниво

			напреднали.
	Специфични дигитални умения:		

Към техник механик, кинотехника се предявяват относително малък брой общи дигитални умения. Но се очаква те да се владеят поне в средно, а за някои умения – във високо специализирано ниво. В същото време, нивото на владение на включените в профила дигитални умения е основно, т.е. налични са минимални и първоначални умения, които са доста под изискващото се средно и високо ниво. Затова препоръчваме двустепенно обучение – при първата степен на обучението да се работи за изграждане на дигиталните умения до средно ниво, да последва определен период на работа, след което да се проведе втората степен на обучение и нейната цел да бъде изграждането на високо специализирани дигитални умения там, където това е необходимо.

10.4. ФИЛМОТЕКАР

10.4.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетираните лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Филмотекар:

Таблица 87.

**Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения
от лица, упражняващи професията/ длъжността
ФИЛМОТЕКАР**

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения	Текущо ниво на владение
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ	
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.	Основно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.	Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО	

www.eufunds.bg

Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..	Основно
Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществения живот чрез дигитални технологии.	Основно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Средно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Основно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по

определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владееене. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владееене – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Филмотекар в икономически сектор 91, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Две от тестваните умения се владеят на основно ниво – това са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание и уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. Тестваните лица демонстрират напреднали познания по отношение уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. И шестте умения от тази група се владеят на ниво основно, т.е. налични са само първоначални познания и умения, което дава възможност за извършване на прости и елементарни дигитални задачи;
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията са развити на средно ниво – това са уменията за разработване на дигитално съдържание, уменията за интегриране и подобряване на дигитално съдържание и познанията за нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Липсват каквито и да е компетенции за програмиране;
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Три от уменията са развити на основно ниво: това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание, уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда. Средно развити са уменията за защита на здравето и благосъстоянието;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите умения се владеят на основно ниво, т.е. наличие на базови познания и умения, позволяващи извършването на елементарни дигитални задачи.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Филмотекар, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е на нивото на начинаещите, т. е. основно ниво. Това са първоначалните умения, които дават основата, но са достатъчни за изпълнението на прости и елементарни задачи. Това трябва да се има предвид при разработването на учебна програма за лицата, упражняващи професията Филмотекар.

10.4.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа представяме резултатите от сравнението на текущите нива и изискващите се нива по отношение на тези дигитални умения, които формират професионалния дигитален профил на лицата от професията Филмотекар:

Таблица 88.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ФИЛМОТЕКАР**

44113004 Филмотекар (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо се обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	2) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо се обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	3) Споделяне на данни, информация и	Напреднало -	Основно	Текущото ниво е с две степени по-

	дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	5		ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо се обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	4) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1.)	Напреднало - 6	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните средни умения до ниво напреднали.
	5) Защита на устройства (4.1.)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо се обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	6) Решаване на технически проблеми (5.1.)	Високо специализирано - 7	Основно	Текущото ниво е с три степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо се обучение за развитие на наличните основни умения до ниво високо специализирано.
	7) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо се обучение за развитие на

				наличните основни умения до ниво напреднали.
	Специфични дигитални умения: Работи с мувиола; Кламира			

Общата дигитална култура на лицата от професията Филмотекар е ниска, което поставя специфични предизвикателства пред обучението – необходимо е чрез обучението да бъдат развити средни и дори високо специализирани умения, което изисква гъвкав обучителен подход и много добре структурирана учебна програма. По преценка на обучителите, добре е да се направи входящ тест за установяване текущите знания и умения и в съответствие с това да се предвиди оптималната продължителност на обучението по различните теми.

10.5. ФОНДОХРАНИТЕЛ, МУЗЕЙ/ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ

10.5.1. Установени нива на общите дигитални умения

В тази част на анализа, в синтезиран вид се представят резултатите от тестването на текущите нива на 21-те общи дигитални умения и компетентности. Анкетиранията лица са дали оценки и самооценки за всичките 21 общи дигитални умения и така се очертава общата картина на дигиталните компетентности на лицата от професията/ длъжността Фондохранител, музей/ художествена галерия:

Таблица 89.

Текущи нива на владение на 21-те общи дигитални умения от лица, упражняващи професията/ длъжността ФОНДОХРАНИТЕЛ, МУЗЕЙ/ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ

ДИГИТАЛНИ УМЕНИЯ		Текущо ниво на владение
Дигиталните умения са изредени в последователността, в която са описани в DigComp 2.1. Запазено е оригиналното номериране на всяко от 21-те дигитални умения		
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 1: ГРАМОТНОСТ, СВЪРЗАНА С ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ		
Д1.1. Умения за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание.		Основно
Д1.2. Умения за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание.		Средно
Д1.3. Умения за управление на данни, информация и дигитално съдържание.		Напреднали
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 2: КОМУНИКАЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО		
Д2.1. Умения за комуникация и взаимодействие с колеги, партньори и клиенти чрез дигитални технологии..		Основно

Д2.2. Умения за споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии.	Основно
Д2.3. Умения за участие в гражданските процеси и обществен живот чрез дигитални технологии.	Средно
Д2.4. Умения за сътрудничество чрез дигитални технологии, в т. ч. съвместно изграждане и създаване на данни, ресурси и знания.	Основно
Д2.5. Познаване и прилагане на онлайн етикет.	Основно
Д2.6. Умения за управление на дигиталната идентичност.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕ	
Д3.1. Умения за разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства.	Средно
Д3.2. Умения за интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание.	Средно
Д3.3. Познавания на нормативните регулации за авторското право и лицензиите.	Основно
Д3.4. Умения за програмиране, с цел решаване на даден проблем или изпълнение на конкретна задача.	Няма компетенции
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 4: СИГУРНОСТ/ БЕЗОПАСНОСТ	
Д4.1. Умения за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда.	Средно
Д4.2. Умения за защита на личните данни и поверителност.	Основно
Д4.3. Умения за защита на здравето и благосъстоянието, в т.ч. избягване на рисковете.	Средно
Д4.4. Умения за защита на околната среда. Разбиране на въздействието на дигиталните технологии и тяхното използване върху околната среда.	Основно
ОБЛАСТ НА КОМПЕТЕНТНОСТ 5: РАЗРЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИ	
Д5.1. Умения за разпознаване и решаване на технически проблеми.	Основно
Д5.2. Умения за идентифициране на нуждите и технологични решения.	Основно
Д5.3. Умения за креативно използване на дигиталните технологии за създаване на знания и иновативни процеси и продукти.	Основно
Д5.4. Умения за идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност. Разбиране къде трябва да подобри или актуализира собствената си дигитална компетентност.	Основно

Оценките в горната таблица са усреднени нива, калкулирани на основата на дадените оценки от лицата, упражняващи професията. Специално трябва да се подчертае, че сред тестваните лица има такива, които притежават по-високи нива на умения, както и други, които демонстрират сравнително по-ниски нива на умения. Но тъй като при оценката по определени дигитални умения са забелязва ясно диференциране на две различаващи се

групи лица, то в някои клетки на таблицата са посочени по две нива на владеење. Това е направено, тъй като по наша преценка е необходимо обучението за тази професия да бъде диференцирано, като се съобрази с реалното ниво на развитие на определени дигитални умения.

При оценката на текущите дигитални умения въпросите са разработени така, че да улавят четирите базови нива на владеење – основно, средно, напреднали и висококвалифицирани, без да се отбелязват поднивата на тези нива. Затова в горната таблица се дават оценки за четирите базови нива, без да се конкретизира цифрата (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8) за съответното подниво.

Дигиталната компетентност на лицата, упражняващи професията/ длъжността Фондохранител, музей/ художествена галерия в икономически сектор 91, има следните характеристики:

- **Област 1. Грамотност, свързана с информация и данни:** в тази област се включват три дигитални умения. Едно от тестваните дигитални умения е на напреднало ниво – това са уменията за управление на данни, информация и дигитално съдържание. Средно развити са уменията за оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание. На ниво основно са уменията за сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание;
- **Област 2. Комуникация и сътрудничество:** тук се включват шест дигитални умения. Пет от уменията се владеят на ниво основно – това са уменията за комуникация и взаимодействие, уменията за споделяне на данни, уменията за сътрудничество чрез дигитални технологии, уменията за прилагане на онлайн етикет и уменията за управление на дигитална идентичност. Средно развити са уменията
- **Област 3. Създаване на съдържание:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са две умения – уменията за разработване на дигитално съдържание и уменията за интегриране и преработване на дигитално съдържание. Основни за уменията по отношение познаването и прилагането на нормативните регулации за авторското право и лицензиите. Тотално липсват умения за програмиране.
- **Област 4. Сигурност/ безопасност:** в тази област са включени четири дигитални умения. Средно развити са две от уменията – това са уменията за защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и уменията за защита на здравето и благосъстоянието. На ниво основно са уменията за защита на личните данни и поверителността и уменията за защита на околната среда;
- **Област 5. Разрешаване на проблеми:** към тази област се отнасят четири дигитални умения. И четирите умения от тази група са развити на ниво основно.

От представените оценки от тестването на уменията за 21-те общи дигитални умения, лицата, упражняващи професията/ длъжността Фондохранител, музей/ художествена галерия, се налага изводът, че нивото на дигитална компетентност на тази група лица е малко под средното равнище. **Преобладават две нива – основно и средно, така че обучението за развитие на дигиталните компетентности трябва да изхожда от тези две нива.**

10.5.2. Сравнение между изискващите се нива и текущите нива на владение на дигиталните умения, необходими за професията/ длъжността

В тази част на анализа се прави съпоставка между текущите нива и изискващите се нива на тези дигитални умения, които са включени в професионалния дигитален профил на професията Фондохранител, музей/ художествена галерия:

Таблица 90.

Сравнение между изискващите се и текущите нива на владение на дигиталните умения, идентифицирани като необходими за изпълнението на професията/ длъжността **ФОНДОХРАНИТЕЛ, МУЗЕЙ/ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ**

44113005 Фондо- хранител, музей/ художествена галерия (финален вариант)	Общи дигитални умения:	Изискващо се ниво на владение	Текущо ниво на владение	Необходимост от обучение
	1) Сърфиране, търсене и филтриране на данни, информация и дигитално съдържание (1.1)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	2) Оценяване и анализ на данни, информация и дигитално съдържание (1.2)	Средно - 4	Средно	
	3) Взаимодействие чрез дигитални технологии (2.1)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво.

				Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	4) Споделяне на данни, информация и дигитално съдържание чрез подходящи дигитални технологии (2.2)	Напреднало - 5	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	5) Управление на дигиталната идентичност (2.6)	Средно - 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до средно ниво.
	6) Разработване на дигитално съдържание, в различни формати и с различни дигитални средства (3.1)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на средни умения до ниво напреднали.

	7) Интегриране и преработване, подобряване, интегриране на дигитално съдържание (3.2)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на средни умения до ниво напреднали.
	8) Защита на дигитални устройства и дигитално съдържание и разбиране на рисковете и заплахите в дигиталната среда (4.1)	Напреднало - 5	Средно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на средни умения до ниво напреднали.
	9) Защита на личните данни и поверителност (4.2)	Напреднало - 6	Основно	Текущото ниво е с две степени по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на наличните основни умения до ниво напреднали.
	10) Идентифициране на пропуски в дигиталната компетентност (5.4)	Средно 4	Основно	Текущото ниво е с една степен по-ниско от изискващото се ниво. Необходимо е надграждащо обучение за развитие на

				наличните основни умения до средно ниво.
	Специфични дигитални умения:			

Прави впечатление, че почти всички дигитални умения от професионалния профил на Фондохранителя, музей/ художествена галерия се владеят в степен по-ниска от изискващото се ниво. Това поставя високи изисквания към обучението. То трябва да е така структурирано, че да надгражда наличните минимални умения и ги развива до необходимата степен – средно или напреднало ниво.

Заклучение

Проведеното тестване в рамките на Дейност 3 от настоящия проект показва, че текущото ниво на общите дигитални умения е силно диференцирано по икономически сектори. Докато, например, в сектори 91, 61 и частично за някои професии от сектори 88, 87, 22 и 05 установяваме относително високи общи нива на дигитални компетентности, то в същото време има сектори и отделни професии (в сектори 87, 22, 23), в които нивата на дигитални компетентности са много ниски. В някои случаи се натъкваме на тотална липса на дигитални компетентности по всички ключови дигитални умения. Това е тревожна констатация и е очевидно, че предстои много и продължителна обучителна работа за изграждането на необходимата дигитална култура.

Като цяло в резултат на проведеното тестване успяхме да идентифицираме съществуващите дигитални дефицити – за всяка една професия ясно се откриха липсващите познания, при това стана ясно колко големи са пропуските, измервани в установените от европейската дигитална рамка четири базови нива – основно, средно, напреднало и високо специализирано. Ценността на констатациите от настоящия документ е в това, че за всяка от 45-те професии е показано до каква степен се владеят включените в съответния професионален дигитален профил дигитални умения и респективно е посочено какво обучение е необходимо, за да бъдат преодолени дефицитите.

Вярваме, че документът ще бъде инструментално полезен при разработването на учебните програми за деветте икономически сектора, в които интервенира КТ „Подкрепа“ чрез настоящия проект. За всяка разглеждана професия сме направили препоръки относно обучението, като по отношение на включените в съответния професионален профил умения сме посочили какъв тип обучение е препоръчително.